

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Postavení a oprávnění strážníka obecní policie

Jakub Suchánek

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jakub Suchánek

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Klatovy

Název práce

Postavení a oprávnění strážníka obecní policie

Název anglicky

Status and Authorization of a Municipal Police Officer

Cíle práce

Cílem práce je na základě rozboru platné právní úpravy vymezit postavení strážníka obecní policie v rámci pracovněprávního vztahu a zákonných podmínek pro jeho vznik, zaměřit se na specifická oprávnění a povinnosti strážníka obecní policie vyplývající ze zákona o obecní policii, jakož i z dalších právních předpisů, a okruh přestupků, které je strážník oprávněn řešit spolu s vyhodnocením případů z praxe obecní policie. To vše i v kontextu historického vývoje obecní policie, se zaměřením na Městskou policii Klatovy.

Metodika

V teoretické části bude zhodnocen historický vývoj obecní policie a budou rozebrána příslušná zákonná ustanovení a pojmy týkající se postavení a oprávnění strážníka obecní policie. Bude použita metoda popisná spolu s výkladem příslušných zákonných ustanovení.

V praktické části bude použita metoda analýzy a bude analyzována činnost Městské policie Klatovy, se zaměřením na její vznik a historii, organizaci, strukturu řízení a spolupráci s Policií České republiky a dalšími složkami státní správy. V neposlední řadě budou zhodnoceny nejčastěji řešené přestupky.

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

zákon o obecní policii, obecní policie, městská policie, strážník, postavení strážníka, oprávnění strážníka, přestupky, Městská policie Klatovy

Doporučené zdroje informací

MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. Dějiny obecních policií I. Praha: Police History, 2004. ISBN 80-86477-26-6.

ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-455-3

VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014.

Pro praxi. ISBN 978-80-7380-542-5

VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš

Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-463-3

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. et Mgr. Martin Langpaul

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 9. 6. 2022

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 16. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Postavení a oprávnění strážníka obecní policie" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.03.2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. et Mgr. Martinu Langpaulovi za odborné vedení a podnětné připomínky. Dále bych chtěl poděkovat veliteli Městské policie Klatovy kpt. Bc. Luboši Steinbachovi, za jeho pomoc, ochotu a vstřícnost při získávání informací a podkladů.

Postavení a oprávnění strážníka obecní policie

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá charakteristikou obecní policie, její stručnou historií, vymezuje její postavení, vymezení postavení strážníka v rámci pracovněprávního vztahu, oprávnění a povinnostem strážníka. V teoretické části byla vytvořena literární rešerše, která byla zpracována na základě české odborné literatury. Cílem bylo popsat stručný historický vývoj a charakteristiku obecní policie, vymezení jejího právního postavení, vymezení postavení strážníka v rámci pracovněprávního vztahu, jeho oprávnění a povinností, včetně specifických oprávnění vyplývajících ze zákona o obecní policii a jiných právních předpisů. Praktická část práce je zaměřena na Městskou policii Klatovy, její vznik a historii, organizaci, strukturu řízení a spolupráci s Policií České republiky a dalšími složkami státní správy. V závěru práce jsou formulovány úvahy „de lege ferenda“ o možném začlenění obecní policie mezi základní složky integrovaného záchranného systému.

Klíčová slova: obec, obecní policie, veřejná správa, strážník, vláda, oprávnění, město

Status and authority of a municipal police constable

Abstract

This bachelor thesis deals with the characteristics of the town police, its brief history, defines its status, the definition of the position of the constable within the employment relationship, the authority and duties of the constable. In the theoretical part, a literary search was created, which was prepared on the basis of Czech professional literature. The object was to describe a brief historical development and characteristic the municipal police, the definition of its legal status, the definition of the position of the constable within the employment relationship, his authority and duty, including specific authorizations arising from the Town Police Act and other legal regulations. The practical part of the thesis is focused on the Municipal Police of Klatovy, its origin and history, organization, management structure and cooperation with the Police of the Czech Republic and other branches of state administration. At the end of the thesis, the reflections "de lege ferenda" on the possible inclusion of the municipal police among the basic components of the integrated rescue system are formulated.

Key words: municipality, municipal police, public administration, municipal police constable, government, authorisation. city

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Historický vývoj policejních sborů	14
3.2 Obecní policie	19
3.2.1 Právní postavení obecní policie	19
3.2.2 Místní působnost obecní policie	20
3.2.3 Věcná působnost obecní policie	21
3.2.4 Činnost obecní policie	22
3.2.5 Řízení a organizace obecní policie.....	22
3.3 Postavení strážníků a jejich kvalifikační předpoklady	23
3.3.1 Pracovněprávní vztah strážníka a jeho postavení.....	23
3.3.2 Obecné předpoklady strážníka	23
3.3.3 Odborná způsobilost čekatele.....	24
3.3.4 Odborná způsobilost strážníka a její ověřování	26
3.4 Povinnosti a oprávnění strážníků obecní policie	26
3.4.1 Povinnosti strážníka	27
3.4.2 Oprávnění strážníka	30
4. Praktická část práce	33
4.1 Vznik, historie a vývoj Městské policie v Klatovech	33
4.2 Územní působnost a činnost	34
4.3 Charakteristika řízení	34
4.4 Struktura, organizace	35
4.5 Vybavení strážníků	37
4.6 Spolupráce se správními orgány, Policií České republiky a složkami IZS	38
4.7 Analýza řešených přestupků Městskou policií Klatovy	39
5. Výsledky a diskuse	45
5.1 Obecní policie jako součást základních složek IZS, úvaha de lege ferenda	45
6. Závěr	48
7. Seznam použitých zdrojů:	49
8. Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk:	51
8.1 Seznam obrázků	51

8.2 Seznam tabulek.....	51
8.3 Seznam grafů	51
8.4 Seznam zkratk.....	51
Přílohy	52

1 Úvod

Obecní policie je orgánem obce, který zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly vyplývající se zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, případně úkoly stanovené dalšími zákony a právními předpisy. Vzhledem k tomu, že obecní policie je zřizována obcí v její samostatné působnosti, lze obecně konstatovat, že i činnost obecní policie vykonávaná podle zákona o obecní policii, je činností vykonávanou v samostatné působnosti obce. Protože činnost obecní policie je pojmána jako činnost veřejně prospěšná, stanovují právní předpisy k úspěšnému plnění úkolů obecní policie řadu výjimek z jinak obecně stanovených zákazů.¹

Zákon o obecní policii taxativně stanovuje úkoly, které obecní policie plní, kdy přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití, dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, podílí se na dohledu nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích, na dohledu dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku, případně v rozsahu svých povinností a oprávnění činí opatření k jeho obnovení, podílí se na prevenci kriminality v obci, provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci, a odhaluje přestupky, jejichž projednávání je v působnosti obce.

Při plnění úkolů, stanovených jinými právními předpisy, obecní policie spolupracuje v rozsahu stanoveném těmito právními předpisy s orgány veřejné správy. Nejčastěji strážníci obecních policií spolupracují v součinnosti se složkami IZS, a to zejména s Policií České republiky, Hasičským záchranným sborem České republiky a zdravotnickou záchrannou službou. Jako tzv. ostatní složka IZS obecní policie spolupracuje a poskytuje plánovanou pomoc při záchranných a likvidačních pracích následků živelních pohrom a jiných, nejen přírodních katastrof, na vyžádání.

Problematika případné pomoci ze strany strážníka, jako ostatní složky IZS se může týkat každého z nás, bude vysvětlen rozdíl mezi základními a ostatními složkami IZS, včetně vyslovení úvahy „de lege lata“ o možném zařazení obecní policie mezi základní složky IZS.

¹ VETEŠNÍK, Pavel a kolektiv, *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 31, ISBN 978-80-7380-463-3

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je na základě rozboru platné právní úpravy vymezit právní postavení obecní policie, postavení strážníka obecní policie v rámci pracovněprávního vztahu a zákonných podmínek pro jeho vznik, se zaměřením na specifická oprávnění a povinnosti strážníka obecní policie vyplývající ze zákona o obecní policii, jakož i z dalších právních předpisů, a okruh přestupků, které je strážník oprávněn řešit spolu s vyhodnocením případů z praxe obecní policie. To vše v kontextu historického vývoje obecní policie se zaměřením na Městskou policii Klatovy.

Hlavním cílem je analyzovat zařazení obecní policie „de lege lata“ mezi ostatní složky Integrovaného záchranného systému s právní úvahou „de lege ferenda“ o případně možném začlenění obecní policie mezi základní složky IZS.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou.

Teoretická část bude rozdělena do čtyř kapitol, které se dále dělí na podkapitoly. Tato práce bude vytvořena z části pomocí literární rešerše, zpracované na základě studia české odborné literatury, a z části metodou analýzy zdrojů české odborné literatury a právních textů, se zaměřením na popis stručného historického vývoje a charakteristiku obecní policie, vymezení jejího právního postavení, vymezení postavení strážníka v rámci pracovněprávního vztahu, jeho oprávnění a povinností.

Informace a podklady získané analýzou zdrojů z odborné literatury od různých autorů, z právních předpisů platných a účinných v době zpracování práce, budou podle svého obsahu roztríděna a metodou syntézy strukturována do jednotlivých kapitol práce. V bakalářské práci bude citováno formou poznámek pod čarou.

První kapitola bude zaměřena na historický exkurz, zabývající se vznikem policejních sborů na území České republiky se zaměřením na vznik obecních, dříve známých jako komunálních, policií.

Druhá kapitola vymezuje právní postavení obecní policie jako takové a její působnost svěřenou jí zákonem o obecní policii. Tam, kde bude v textu práce použito označení

obecní policie, se uvedené týká i městské policie, neboť městská policie je pouze označení pro obecní policii zřízenou obcí, která je městem, případně statutárním městem. Označení městská policie nese i obecní policie v městě Klatovy.

Třetí kapitola se zabývá vymezením právního postavení strážníků obecní policie, zákonným předpokladům pro výkon práce strážníka, odborné způsobilosti strážníka a jejímu ověřování.

Čtvrtá kapitola se věnuje jednotlivým povinnostem a oprávněním strážníka obecní policie, donucovacím prostředkům a podmínkám pro jejich použití, jakož i podmínkám použití zbraně ze strany strážníka obecní policie.

V praktické části této bakalářské práce bude použita metoda analýzy a bude analyzována činnost Městské policie Klatovy, se zaměřením na její vznik, historii, organizaci, strukturu řízení, a spolupráci s Policií České republiky a dalšími složkami státní správy a Integrovaného záchranného systému. V neposlední řadě budou analyzovány nejčastěji řešené přestupky strážníky, kdy budou využita data poskytnutá Městskou policií Klatovy. Data poskytnutá Městskou policií Klatovy byla za pomoci analýzy a syntézy druhotných dat seřazena do tabulky a grafů.

V závěrečné kapitole je provedena analýza platných právních předpisů upravujících současné zařazení obecní policie mezi tzv. ostatní složky IZS. Po provedené analýze je zde vyslovena právní úvaha „de lege ferenda“ nad zařazením obecní policie do základních složek Integrovaného záchranného systému, a nad tím, proč je obecní policie v současné době pouze součástí tzv. ostatních složek Integrovaného záchranného systému.

3 Teoretická východiska

3.1 Historický vývoj policejních sborů

Dějiny komunálních policejních sborů jsou nedílnou součástí našich národních dějin. Počátky vzniku tohoto článku policejního aparátu u nás sahají do středověku a úzce souvisejí s historií vývoje našich měst a obcí. Historie obecních a městských policií je bohatá a velmi zajímavá. Od rychtářů a jejich pomocníků přes městské strážníky a policejní sbory až do současnosti, kdy se města a obce vracejí k historii prověřenému a osvědčenému systému ochrany klidu a pořádku ve svých katastrech.²

Otázka bezpečnosti státu, včetně té vnitřní byla vždy v každé době chápána jako jeden z nejdůležitějších atributů fungování státu. Jak se postupně vyvíjely moderní státní útvary a s tím související orgány státní správy, vyvíjela se i policie, která se jako bezpečnostní orgán stala běžnou součástí bezpečnostních orgánů státu. Samotné slovo policie, má své kořeny v řeckých výrazech polis (obec, město, v přeneseném slova smyslu stát) a politeia (státní správa, svobodná obec, občanství, život občanský či veřejný, správa věcí veřejných, správa či zřízení obecní, činnost obecní, péče o blaho obce).³ Pojem policie nebyl dříve přesně definovaný a jeho význam se měnil v závislosti na historickém vývoji konkrétního státu.

V historickém vývoji byl samotný výraz policie užíván původně ve dvou významech, jednak jako označení pro činnostní náplň, jednak jako označení pro výkonné bezpečnostní složky. První význam v historickém kontextu přešel mezi archaismy, a v moderním podání je policie chápána téměř výhradně v institucionálním slova smyslu.⁴

Moderní policejní sbory se začaly formovat od konce 18. století, kdy postupně začaly vznikat policejní sbory s celostátní působností na území většiny států tehdejší Evropy. Především nově vznikající republiky si uvědomovaly důležitost bezpečnostních sborů, jako součásti výkonu státní správy. V této době stejně jako celá státní správa, postrádal i výkon policejní služby původně jakoukoliv jednotnost. Vlastní policejní orgány byly spjaty se zemskými soudy, šlechtickými vrchnostmi, městskými magistráty a

² MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír, *Dějiny obecních policií I.*, Praha: Police History 2004, s. 5.

³ MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír, *Dějiny obecních policií I.*, Praha: Police History 2004, s. 16.

⁴ MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír, *Dějiny obecních policií I.*, Praha: Police History 2004, s. 17.

venkovskými představenstvy. Státních orgánů („zeměpanských“, tj. císařských) bylo málo a zabývaly se převážně dozorčí činností.⁵

Stejně tomu bylo i na území tehdejšího Rakouského císařství, a od roku 1867 v Rakousko-Uhersku, jehož byla Česká republika součástí. I zde byly specializované složky jako např. Stadtguardia, tedy městská stráž či garda, která byla založena ve Vídni již v roce 1529, po obléhání města Turky. V roce 1776 byla provedena reforma vídeňské policejní stráže, která následně v roce 1791 dostala i nový název Vojenský policejní strážní sbor. O dva roky později, v roce 1793 byl ve Vídni zřízen nejvyšší policejní úřad. Ten soustředil celé vedení rakouské státní policie. V této době byla na území dnešní České republiky dvě policejní ředitelství, jedno v Praze a druhé v Brně.

Významným mezníkem byl rok 1848, kdy došlo ke zrušení poddanství, což mělo za následek i zrušení vrchnostenské správy. Na jejím místě začala vyrůstat nová organizace místní samosprávy. První právní úprava obecního zřízení byla vydána v provizorním říšském obecním zákoně z 20.3.1849. Vycházela ze zásady, že „základem svobodného státu je svobodná obec“ a rozeznávala tři druhy obcí: místní (Ortsgemeinde), okresní (Bezirsgemeinde) a krajskou (Kresisgemeinde). Působnost obce byla přirozená, což bylo vše, co se týkalo zájmů obce a mohlo být provedeno v jejích hranicích. Dalším druhem působnosti byla přenesená, což byla správa věcí veřejných, přikázaných obci státem.⁶ Velmi důležitou změnu přinesl říšský zákon číslo 18/1862, který mimo jiné řešil otázky samostatné a přenesené působnosti obce. V čl. 5 zákon stanovil, že obec má: „... přihlížeti k bezpečnosti osoby a jmění; péči míti o zachování obecních silnic, cest, míst a mostů, též o bezpečné a snadné ježdění po silnicích a vodách, jakož ji přísluší konati policii polní; přísluší ji konati policii, k věcem potravním se vztahující, a přihlížeti k prodeji na trhu, zvláště pak dohlížeti k míře a váze; vykonávati policii zdravotní; konat policii, čeledi a dělníků se týkající a držeti ruku nad řádem čeledním; konati policii mravnostní; konati policii v případě staveb a ohně, držeti ruku nad řádem stavěcím a udělovati policejní povolení k stavbě“.⁷

⁵ MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír, *Dějiny obecních policií I.*, Praha: Police History 2004, s. 20-21.

⁶ MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír, *Dějiny obecních policií I.*, Praha: Police History 2004, s. 11.

⁷ VETEŠNÍK, Pavel a kolektiv, *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 17

Z hlediska správního a policejního bylo podstatné, že obec byla, mimo jiné, povinna dohlížet nejen na bezpečnost osob a majetku, ale příslušel jí výkon policie polní, mravnostní a zdravotní policie, ale také správa obecních komunikací a míst.⁸

V roce 1849 se v Rakouském císařství objevuje nový bezpečnostní sbor – četnictvo. První jednotkou četnictva se stal četnický pluk v Lombardii, která v té době byla součástí Rakouského císařství. C. K. (císařsko-královské) četnictvo vzniklo císařským nařízením ze dne 8. června 1849, a následně bylo rozšířeno na celé území monarchie. C.K. četnictvo byl vojensky organizovaný sbor určený k udržování veřejného pořádku, bezpečnosti, zajišťoval ochranu majetku obyvatel a jeho hlavním úkolem bylo předcházení hrozícímu porušování překračování zákonů. I z dnešního pohledu je zajímavé, že jedním z hlavních úkolů četnictva byla prevence. C. K. četnictvo vykonávalo službu ve všech místech, kde nebyla tato zajišťována ze strany státní či obecní policie. Vyhláškou C. K. ministerstva vnitra ze dne 18. ledna 1850 bylo vytvořeno celkem 16 četnických pluků, kdy každý pluk měl kolem 1000 mužů. V čele C. K. četnictva stál generální inspektor, později generální velitel četnictva. Prvním generálním inspektorem a zakladatelem moderního četnictva na území Rakouského císařství byl v letech 1849–1859 generál Johann Franz Kempen von Fichtenstamm.⁹ Jednalo se o velmi schopného vojáka, který na svou dobu zavedl do vojenského výcviku nové formy, mezi kterými bylo i plavání, což v tehdejší době bylo doslova průkopnické. Jeho význam spočívá i v zavádění moderních zbraní. Četnictvu příslušelo chránit všechny osoby bez rozdílu stavu a pohlaví, které se podrobovaly zákonnému pořádku a naopak osoby, které se provinily zákonům, mělo četnictvo předat k zaslouženému potrestání.

Po rozpadu Rakousko-Uherska, vznikl dne 28. října 1918 na části jeho bývalého území samostatný Československý stát. Nově vzniklý stát ve svých počátcích recipoval právní řád a správní systém bývalého Rakousko-Uherska, s tím, že státní policejní úřady a četnictvo bylo postupně zřizováno a financováno státem, podle potřeb a finančních možností státu.¹⁰ Zajištění vnitřní bezpečnosti v poválečné době bylo jedním ze zásadních úkolů nově vzniklé republiky.

⁸ MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír, *Dějiny obecních policií I.*, Praha: Police History 2004, s. 12-13.

⁹ Johann Franz baron KEMPEN von FICHTENSTAMM (1793-1863) - rakouský generál, zakladatel a první velitel četnictva na území Rakouského císařství

¹⁰ MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír, *Dějiny policie a četnictva 2*, Praha: Police History, 1999, s. 9.

Zákonem číslo 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, bylo mimo jiné stanoveno, že dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti a všechny úřady samosprávné, státní a župní, ústavy státní, zemské, okresní a zejména i obecní jsou podřízeny Národnímu výboru a prozatím úřadují a jednají dle dosavadních platných zákonů a nařízení. Tímto zákonem došlo k přechodu stávajících policejních složek, včetně složek obecní policie, do nově vzniklého státu Československého. Obecní policie byla tehdy označována jako obecní stráž bezpečnosti či komunální policie.¹¹ Tuto složku platila obec ze svého rozpočtu, a ta se podílela na zajišťování veřejného pořádku v obci. Komunální policii působící ve městech a obcích lze považovat za předchůdkyni současné obecní policie. V tomto období se na obecní policie, resp. obecní stráž bezpečnosti, které neměly samostatnou právní úpravu, vztahoval zákon číslo 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů.¹² Uvedený zákon, který řešil problematiku a činnost tehdejší obecní stráže bezpečnosti či komunální policie, tak lze považovat za první speciální zákon upravující samostatně činnost obecní policie.

V tomto období dochází k rozšiřování státní policie ve městech na úkor komunální policie. S rozvojem státní policie a četnictva postupně začalo nahrazování komunálních policejních úřadů státními. Právo zřizovat vlastní policejní sbory – komunální policii, však obcím zůstalo zachováno, stejně tak, jako tomu bylo v zaniklé monarchii.

Zásadní změna, která se týkala bezpečnostních složek působících na území Československa, nastala po 15. březnu 1939, kdy bylo jeho území obsazeno nacistickým Německem. Na území Československa byl vytvořen tzv. protektorát Čechy a Morava. V čele protektorátu stál tzv. státní prezident, kterým byl doc. JUDr. Emil Hácha, ale protektorát fakticky řídil tzv. říšský protektor, kterým byl jmenován Obergruppenführer SS Konstantin von Neurath. Struktura bezpečnostních složek sice zůstala prakticky stejná jako v Československu, ale fakticky rozhodující úlohu převzaly německé bezpečnostní složky.

Po ukončení druhé světové války začala reorganizace bezpečnostních složek a zákonem číslo 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti byl zřízen Sbor národní bezpečnosti jako výkonný orgán správních úřadů národní bezpečnosti. Uvedený zákon zrušil obecní

¹¹ VETEŠNÍK, Pavel a kolektiv, *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 18.

¹² VETEŠNÍK, Pavel a kolektiv, *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 19.

policie a stanovil, že příslušníci bývalých obecních policií byli včleněni do Sboru národní bezpečnosti. Podle tohoto zákona již místní národní výbory nemohly napříště zřizovat a udržovat bezpečnostní sbory (stráže bezpečnosti) pro všeobecné úkoly národní bezpečnosti.¹³ Tímto de facto i de iure došlo k zániku obecní, resp. komunální policie na území tehdejšího Československa.

Nová bezpečnostní složka Sbor národní bezpečnosti na sebe převzala i úkoly, které dříve plnily sbory stráže bezpečnosti, resp. komunální policie, tedy veškerou odpovědnost za ochranu veřejného pořádku, ochranu života, zdraví a majetku občanů. Začalo zřizování obvodních oddělení, jako základních útvarů veřejné bezpečnosti v jednotlivých městech a obcích tak, aby jejich činnost pokryla celé území státu. Tím došlo k zániku komunální policie. Tento stav trval až do roku 1989, kdy došlo k obnově demokratického zřízení a k obnově komunální, nyní již obecní policie.

V souvislosti s politickými změnami v roce 1989 bylo jasné, že bude potřeba změnit tehdejší Sbor národní bezpečnosti na apolitickou, moderní policii postavenou na principech demokracie. Z tohoto důvodu byl přijat v roce 1991 zákon číslo 283/1991 Sb., o Policii ČR. S nově nabytou svobodou a demokracií přišel na tehdejší dobu nevídaný nárůst trestné činnosti a došlo i ke zhoršení kázně ve společnosti, která se projevila výrazným nárůstem konfliktů na úseku občanského soužití. Na takto zhoršenou bezpečnostní situaci nedokázala nově vzniklá Policie ČR plně reagovat, a tak v roce 1991, došlo ze strany nespokojených obcí k oživení myšlenky na vznik komunální policie.

V tehdejší společnosti, zejména v České národní radě nepanoval zcela shodný názor na to, zda vznik obecní policie umožnit, jakou roli obecní policii a strážníkům svěřit a jaké jim k tomu dát oprávnění. Přes všechna úskalí nakonec tehdy došlo k politické shodě a dne 6. prosince 1991 byl přijat zákon České národní rady číslo 553/1991 Sb., o obecní policii. Zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1992 a položil tak základy pro utváření obecní policie na území České republiky. Přijetím uvedeného zákona byla nastoupena cesta ke vzniku obecních policií na území měst a obcí České republiky.

¹³ VETEŠNÍK, Pavel a kolektiv, *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 20.

3.2 Obecní policie

3.2.1 Právní postavení obecní policie

Obecní policie je podle současné právní úpravy orgánem obce. Její právní postavení tedy vyplývá z právního postavení obce v rámci územní samosprávy. Ústava České republiky v hlavě VII., která vymezuje územní samosprávu, v čl. 99 zakotvuje, že „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky.“¹⁴ V čl. 100 odst. 1 je zakotveno právo územních samosprávných celků, tedy obcí, na samosprávu.¹⁵ Takovým právem je zcela nepochybně i zřízení obecní policie na území obce.

Právní postavení obce je dále konkretizováno zákonem číslo 128/2000 Sb., o obcích, který zakotvuje, že obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.¹⁶ Uvedený zákon dává obci možnost zřízení obecní policie, které je zakotveno v ustanovení § 35a odst. 2) zákona číslo 128/2000 Sb., v aktuálním znění. Z citovaného ustanovení zcela nepochybně vyplývá, že se jedná o právo obce, nikoliv povinnost, zřídit na svém území obecní policii. Zřízení a činnost obecní policie upravuje zvláštní zákon., kterým je zákon číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, v aktuálním znění. Současná právní úprava tedy ponechává zcela na svobodné vůli obce, zda na svém území obecní policie zřídí, případně zruší. V případě, že obec na svém území obecní policie zřídí, je obecní policie orgánem obce. Obecní policii zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo, které je nejdůležitějším orgánem obce z hlediska územní samosprávy¹⁷, a to obecně závaznou vyhláškou.

Základním zákonem, definující obecní policii, její povinnosti a pravomoci, je zákon číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví, že obecní policie může být jako orgán obce zřízena či zrušena obecním zastupitelstvem obce, a to na základě jím přijaté obecně závazné vyhlášky obce.¹⁸ Obecní policie zřízená obcí, která je městem nebo statutárním městem, a v hlavním městě Praze se označuje městská policie. Obecní policii řídí starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce. Na návrh starosty může zastupitelstvo obce pověřit plněním některých úkolů při

¹⁴ GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK, Jiří, ZOUBEK, Vladimír, *Ústavní systém české republiky*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 249.

¹⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky – viz ČL 100 odst. 1: „Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody.“

¹⁶ § 1 zákona číslo 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v aktuální znění

¹⁷ GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK, Jiří, ZOUBEK, Vladimír, *Ústavní systém české republiky, 5. aktualizované vydání*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 268.

¹⁸ § 1 odst. 1) zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, v aktuální znění

řízení obecní policie určeného strážníka. Podmínkou pro pověření ověření určeného strážníka řízením obecní policie je předložení negativního lustračního osvědčení podle zákona upravujícího některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích.¹⁹

Vykonává-li obecní policie působnost v oblasti veřejné správy, lze ji vymezit i jako správní orgán.²⁰ V daném případě se však nejedná o klasický správní orgán, ale pouze o správní orgán „sui generis“ vedoucí správní řízení nebo provádějící další úkony podle správního řádu pouze tehdy, kde to zákon předpokládá, zejména jde-li o rozhodování o určitých právech či povinnostech. Jako příklad lze uvést projednání přestupku strážníkem, který projednal přestupek uložením pokuty příkazem na místě podle § 91 odst. 2 písm. e) zákona číslo 250/2016 Sb., Zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů. Takové řízení obecní policie podle § 100 a násl. správního řádu obnovuje a pokuty udělené příkazem na místě, v tzv. přezkumném řízení, ve smyslu § 94 a násl. správního řádu v rozsahu tzv. autoremedury přezkoumává.²¹

3.2.2 Místní působnost obecní policie

Obecní policie má omezenou místní působnost pouze na území obce, která ji zřídila. Z toho vyplývá, že každý strážník může vykonávat své oprávnění a povinnosti vyplývající z jeho zaměstnání pouze na území obce, která obecní policii zřídila a ke které je vázán svým pracovním poměrem. Vzhledem k tomu, že stále se měnící společenská situace si de facto vyžádala možnost spolupráce mezi obecními policiemi, byl zákon číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, novelizován. Dle současně platné legislativy, může obecní policie plnit svěřené úkoly i na území jiné obce, ve dvou případech.

V prvním případě mohou obce, které nezřídily obecní policii, uzavřít s jinou obcí v témže kraji (vyšším územním samosprávném celku), která obecní policii zřídila, veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce plnit jí svěřené úkoly na území obce či obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvními stranami této smlouvy. Uzavření takové smlouvy vyžaduje souhlas krajského úřadu. Z mého pohledu jde v případě podmínky, aby takové obce byly součástí stejného kraje, o podmínku, která by

¹⁹ § 8 zákona č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ Viz ustanovení § 1 odst. 1 zákona číslo 500/2004 Sb., Správní řád, v aktuální znění

²¹ VETEŠNÍK, Pavel a kolektiv, *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk 2013, s. 28.

„de lege ferenda“ měla být zrušena. Tato podmínka výrazně omezuje případnou spolupráci sousedících obcí, ležících na hranicích krajů. Pokud takové obce chtějí svoji bezpečnostní situaci řešit pomocí jiné obecní policie na základě veřejnoprávní smlouvy, nezbyvá jim v současné době nic jiného než uzavřít takovou smlouvu s obcí, ležící na území stejného kraje. To však nemusí být časově ani ekonomicky výhodné, zejména, leželi taková obec na druhé straně kraje, zatímco obec v sousedním kraji, která disponuje obecní policií a je ochotna tuto smlouvu uzavřít, se nachází podstatně blíže, či se dokonce jedná o obec katastrálně sousedícím s takovou obcí. Z tohoto důvodu nemá tato podmínka žádného opodstatnění.

Druhým případem je stav, kdy byl na území obce vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu (dále jen krizový stav) nebo je na území obce pořádána veřejnosti přístupná sportovní, kulturní nebo obdobná společenská akce, při níž lze předpokládat účast většího počtu osob. V takovém případě je starosta dotčené obce, oprávněn uzavřít se starostou jiné obce veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí strážníků k plnění úkolů obecní policie podle § 2 zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii. O uzavření této veřejnoprávní smlouvy informuje starosta obce, na jejímž území je vyhlášen krizový stav, hejtmana kraje, na jehož území se obec nachází. V případě, že je na území obce pořádána společenská akce, informuje starosta obce o uzavření této veřejnoprávní smlouvy krajský úřad kraje, na jehož území se obec nachází.

Dle mého názoru, by v souvislosti s místní příslušností měla být „de lege ferenda“ do zákona o obecní policii implementována i možnost, aby strážník obecní policie mohl dokončit již započatý zákrok i mimo území obce, kde vykonává svoji pravomoc. Jako příklad uvádím možnost dokončení úspěšného pronásledování pachatele protiprávního jednání.

3.2.3 Věcná působnost obecní policie

Věcnou působností obecní policie se rozumí zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, kdy základní rámec tohoto termínu je taxativně stanoven v § 2 zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii. Do pojmu „místní záležitosti veřejného pořádku“ lze zařadit vše, co je v působnosti obce, co je v dané obci vyžadováno a je ve veřejném zájmu, aby bylo občany dodržováno.²² Pro zajištění těchto záležitostí mohou obce podle zákona

²² SKARKA, Oldřich: *Zákon o obecní policii: Podrobný komentář podle stavu k 1. lednu 2009*, 2. vydání, Příbram, 2008, str. 9

číslo 128/2000 Sb., o obcích, zřizovat obecní policie, přijímat v samostatné působnosti obecně závazné vyhlášky, které mohou stanovit činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek, ochranu bezpečnosti, zdraví a majetku osob, popř. být v rozporu s dobrými mravy. Obce mohou vyhláškou stanovit, že uvedené činnosti lze vykonávat pouze na místech a čase určených vyhláškou, nebo takové činnosti na některých veřejných místech v obci zakázat.

3.2.4 Činnost obecní policie

Obecní policie je orgánem obce, který zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly vyplývající se zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, případně úkoly stanovené dalšími zákony a právními předpisy. Vzhledem k tomu, že obecní policie je zřizována obcí v její samostatné působnosti, je zřejmé, že i činnost obecní policie vykonávaná podle zákona o obecní policii, je činností vykonávanou v samostatné působnosti obce. Činnost obecní policie je pojímána jako činnost veřejně prospěšná, proto stanovují právní předpisy k úspěšnému plnění úkolů obecní policie řadu výjimek z jinak obecně stanovených zákazů.²³

Při plnění úkolů, stanovených jinými právními předpisy, obecní policie spolupracuje v rozsahu stanoveném těmito právními předpisy s orgány veřejné správy. Nejčastěji strážníci obecních policií spolupracují v součinnosti se složkami IZS, a to zejména s Policií České republiky, Hasičským záchranným sborem České republiky a zdravotnickou záchrannou službou.

3.2.5 Řízení a organizace obecní policie

Podle současně platného zákona o obecní policii je stanoveno, že obecní policii řídí starosta obce, popřípadě zastupitel obce, který byl zastupitelstvem obce řízením obecní policie pověřen. Zde je nutné konstatovat, že starosta, ani řízením obecní policie pověřený člen zastupitelstva obce, není obecním strážníkem, tedy nemá žádná oprávnění ani povinnosti vyplývající ze zákona o obecní policii. Rada obce může dále pověřit plněním některých úkolů souvisejících se řízením obecní policie určeného strážníka. V takovém případě se nemusí nutně jednat jen o úkoly při vlastním řízení obecní policie, jako je provádění úkonů, zákroků či jiných opatření, vyplývajících ze zákona o obecní policii.

²³ VETEŠNÍK, Pavel a kolektiv, *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 31.

Strážník pověřený řízením obecní policie může zastupovat obec i v pracovněprávních vztazích čekatelů, strážníků a jiných zaměstnanců obce zařazených do obecní policie.

3.3 Postavení strážníků a jejich kvalifikační předpoklady

3.3.1 Pracovněprávní vztah strážníka a jeho postavení

Strážník obecní policie je zaměstnancem obce, která obecní policii zřídila. Jeho pracovní poměr se řídí zákoníkem práce. Z této dikce vyplývá, že se na strážníka vztahují ustanovení zákoníku práce, jako je povinnost jednat a rozhodovat nestranně, zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování; povinnost zachovávat mlčenlivost, povinnost v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných zaměstnavatelem, povinnost zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména zneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného.²⁴

Strážník obecní policie, který při plnění úkolů obecní policie využívá svěřené pravomoci, je úřední osobou ve smyslu § 127 odst. 1 písm. e) trestního zákoníku. Na základě institutu úřední osoby užívá strážník při výkonu, a také pro výkon, své pravomoci větší trestněprávní ochranu. V případě, že jako úřední osoba zneužije či maří výkon své pravomoci, má i přísnější trestní odpovědnost. Tyto speciální trestné činy, spáchané proti úřední osobě a trestné činy spáchané úřední osobou, jsou vymezeny ve zvláštní části trestního zákoníku (§ 323 až 330 trestního zákoníku).

Pokud se strážník obecní policie bezprostředně podílí na výkonu pravomoci správního orgánu, je podle správního řádu úřední osobou (viz § 14 odst. 1 správního řádu), a pokud jako úřední osoba ve správním řízení provádí úkony správního orgánu, je podle správního řádu oprávněnou úřední osobou (viz § 15 odst. 2 správního řádu).²⁵

3.3.2 Obecné předpoklady strážníka

Strážník obecní policie je při výkonu své pracovní činnosti, plnění úkolů stanovených zákony a jinými právními předpisy oprávněn zasahovat do práv a svobod jiných osob, a je-li to nutné, tato práva na základě zákona omezovat. Vzhledem k tomu, že strážník

²⁴ § 303 odst. 2) zákona číslo 206/2002 Sb., Zákoník práce, v aktuální znění

²⁵ VETEŠNÍK, Pavel, CHAUER, Ivo, *Příručka strážníka*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 18.

zasahuje do práv a svobod jiných osob, musí, na rozdíl od jiných zaměstnanců obce, splňovat specifické požadavky, stanovené zákonem.²⁶

Strážníkem obecní policie může být pouze občan České republiky, který je bezúhonný, spolehlivý, starší 18 let, je zdravotně způsobilý, dosáhl středního vzdělání ukončeného maturitní zkouškou a má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. V případě, že zaměstnanec obce splňuje všechny uvedené požadavky, ale dosud nemá platné osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů, nejedná se o strážníka, ale o čekatele. Čekatel nesmí vykonávat práci strážníka, neboť není odborně způsobilý a nesplňuje stanovené odborné předpoklady, které ověřuje odborná komise Ministerstva vnitra formou zkoušky.

Strážník je zaměstnanec obce zařazený u obecní policie a jeho pracovní poměr se řídí zákoníkem práce.²⁷ Vzhledem k tomu, že strážník vykonává specifickou pracovní činnost, musí splňovat i další předpoklady, stanovené ve zvláštních právních předpisech. Předpoklady odborné způsobilosti strážníků jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra České republiky číslo 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii. Uvedená vyhláška stanovuje předpoklady odborné způsobilosti a zkušební řád pro zkoušky odborné způsobilosti strážníků.

Neméně důležitým prováděcím předpisem souvisejícím s výkonem práce strážníka je vyhláška Ministerstva vnitra po dohodě s Ministerstvem zdravotnictví číslo 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie. Tato vyhláška stanovuje způsob a termíny prováděných lékařských prohlídek a také katalog nemocí, které se neslučují s výkonem profese strážníka obecní policie.

3.3.3 Odborná způsobilost čekatele

Obec je povinna zajistit odborné školení čekatele v školícím středisku, které má platnou akreditaci u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro přípravu k činnostem strážníka obecní policie. Před zkouškou je obec povinna zabezpečit u čekatele výcvik k používání donucovacích prostředků a realizaci oprávnění podle zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii. Tento výcvik se provádí v akreditovaném školícím středisku, případně výcvik provede Policie České republiky (dále jen policie), a to na základě

²⁶ § 4 odst. 1) zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, v aktuální znění

²⁷ Zákon číslo 262/2006 Sb., Zákoník práce, v aktuální znění

vzájemné dohody mezi obcí a policií. Školící zařízení, popřípadě policie po provedení výcviku vydá čekateli potvrzení o vykonání výcviku. Toto potvrzení o absolvování uvedeného výcviku je podmínkou, aby čekatel mohl složit zkoušku z odborné způsobilosti. Přihlášku ke zkoušce čekatele podává obec.

Komplexní odborná příprava čekatelů o zaměstnání strážníka se v současné době provádí výhradně v akreditovaných školících střediscích, v tzv. rekvalifikačních kurzech pro čekatele obecní policie. Odborná příprava čekatelů v akreditovaných střediscích je realizována podle plánů výuky, a to dle tematických celků, v délce trvání do deseti týdnů. Odborná příprava a její organizace je u každého školícího střediska rozdílná, avšak jednotlivá školící střediska musí výuku realizovat minimálně v předepsaném rozsahu odborných předpokladů a rozsahu výcviku.²⁸

Odbornou způsobilost čekatele a strážníka dle platné legislativy ověřuje zkušební komise Ministerstva vnitra, a to formou zkoušky. Zkušební komise je složena z předsedy a dalších členů s podmínkou, že každý z členů musí mít vysokoškolské vzdělání v oblastech zahrnutých do odborných předpokladů strážníka.

Zkouška se skládá ze dvou samostatných částí, z písemné a ústní, které jsou složeny v jeden den. První část zkoušky je písemná, kdy se při ní formou testu ověřuje spektrum znalosti právních úprav, získané čekatelem nebo strážníkem, uvedených v odborných předpokladech strážníka. Tato část zkoušky trvá 60 minut a test je složen ze 40 otázek. Druhou část zkoušky tvoří ústní pohovor, při kterém se ověřují schopnosti čekatele nebo strážníka aplikovat získané teoretické znalosti v praxi. Tato část zkoušky je zaměřena na schopnost čekatele či strážníka aplikovat teoretické znalosti do nějaké praktické modelové situace.

Čekatel či strážník musí uspět v obou částech zkoušky z odborné způsobilosti, aby získal osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. Pokud čekatel či strážník složí úspěšně obě části zkoušky z odborné způsobilosti, vydá mu Ministerstvo vnitra osvědčení s dobou platnosti 45 let. V případě, že čekatel či strážník u zkoušky z odborné způsobilosti neuspěje, je oprávněn zkoušku, u které neuspěl dvakrát opakovat, bez podání přihlášky.²⁹ Náklady na školení a výcvik čekatele hradí obec, ke které je čekatel v pracovněprávním vztahu.

²⁸ viz Příloha č. 2 Vyhlášky Ministerstva vnitra číslo 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii

²⁹ § 4d odst. 6,7) zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, v aktuálním znění

3.3.4 Odborná způsobilost strážníka a její ověřování

Podle platné právní úpravy se odborná způsobilost strážníka zkouškou z odborné způsobilosti před zkušební komisí Ministerstva vnitra ověřuje celkem třikrát.³⁰ Přihlášku ke zkoušce podává obec, a to vždy nejdříve 6 měsíců a nejpozději 3 měsíce před skončením platnosti osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka. Náklady na školení a výcvik strážníka hradí obec, ke které je čekatel v pracovněprávním vztahu.

Strážník je tedy celkem před komisí Ministerstva vnitra přezkoušen celkem čtyřikrát, a to včetně zkoušky, po jejímž úspěšném složení se z čekatele stal strážník obecní policie. V případě úspěšného složení čtvrté zkoušky z odborné způsobilosti, je strážníkovi vydáno osvědčení na dobu neurčitou. Aby bylo zajištěno minimální školení strážníka v dynamicky se vyvíjejícím právním prostředí, je obec povinna poté, co strážník vykoná uvedené čtyři zkoušky, zajistit vždy po 5 letech školení a výcvik strážníka ve školícím středisku s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro přípravu k činnostem strážníka obecní policie.

V současné době neexistuje žádná právní norma, která by řešila průběžné vzdělávání strážníků či ukládala povinnost zajistit další vzdělání strážníkům obcím. Je tak zcela ponecháno na libovůli obcí, zda budou zajišťovat průběžná školení a výcvik svých strážníků. Některé, zejména velké městské policie sází na profesní růst svých strážníků a zřizují si vlastní školící střediska, ve kterých jsou strážníci vzděláváni a cvičeni. Zpravidla menší obce, které jsou si vědomy, že pouze strážník, který je průběžně cvičen a školen, může odvádět kvalitní práci, toto řeší vysíláním strážníků do speciálních krátkodobých kurzů se zaměřením na strážníky obecní policie.

3.4 Povinnosti a oprávnění strážníků obecní policie

Vzhledem k tomu, že strážník obecní policie při výkonu svých pravomocí, vycházejících ze zákona o obecní policii, zejména při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, bude při své činnosti „a priori“ zasahovat do práv a svobod jiných osob, je nutné, aby měl zákonem stanovené povinnosti a oprávnění, které budou vymezovat hranice jeho legálního postupu při plnění jeho služebních povinností. Z tohoto důvodu jsou povinnosti

³⁰ § 4e odst. 1) zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, v aktuálním znění

a oprávnění strážníků taxativně vymezeny zákonem číslo 553/1991 Sb., o obecní policii. Další povinnosti a práva strážníka jsou například uvedeny v zákoně číslo zákoně číslo 262/2006 Sb., Zákoník práce, případně jiných právních předpisech. Oprávnění strážníka jsou pak dále uvedena například v zákoně číslo 361/2003 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, nebo zákoně číslo 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, případně dalších právních předpisech.

3.4.1 Povinnosti strážníka

Povinnost přiměřenosti postupu

Povinnosti strážníka týkající se výkonu jeho pravomoci jsou taxativně stanoveny v zákoně o obecní policii. Základní a nejdůležitější povinností strážníka je zásada přiměřenosti postupu, která musí být dodržena při každém jeho služebním úkonu či zákroku. Zákon o obecní policii stanovuje³¹, že strážník je při provádění zákroků a plnění služebních úkonů povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem nebo úkonem. Tato zásada je plně v souladu s ustanovením Listiny základních práv a svobod občanů, ale i se zásadami slušného chování a vystupování. Strážník při výkonu své pravomoci požívá status úřední osoby, tedy požívá při výkonu či pro výkon své pravomoci větší právní ochranu, a s tím souvisejí zvýšené nároky na jeho chování a vystupování v pracovní i mimopracovní době.

Povinnost poučit osobu

Další, velmi zásadní povinností strážníka zakotvenou v zákoně o obecní policii³² je povinnost poučit osobu, která strážníkovi ukládá, že je povinen, pokud to povaha a okolnosti zákroku nebo úkonu dovolují, poučit osoby o jejich právech, provádí-li zákrok nebo úkon spojený se zásahem do jejich práv nebo svobod. Pokud to povaha zákroku či úkonu neumožňuje, má povinnost poučit tyto osoby ihned, jakmile to okolnosti dovolí.

Ve srovnání s příslušníkem Policie České republiky (dále jen policista), strážník obecní policie při plnění svých úkolů poučuje osoby pouze o jejich právech, zatímco policista je

³¹ viz § 6 odst. 1) zákona číslo 553/1991 Sb. o obecní policii, v aktuálním znění

³² viz § 6 odst. 2) zákona číslo 553/1991 Sb. o obecní policii, v aktuálním znění

povinen takové osoby poučit před provedením úkonu i o právních důvodech provedení úkonu, a také o jejích právech a povinnostech (např. strpět úkon, dostavit se na určené místo apod.)³³.

Povinnost poskytnout pomoc

Další povinností, uloženou strážníkovi zákonem o obecní policii, je povinnost poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění a povinností podle tohoto nebo zvláštního zákona každému, kdo o ni požádá. Podmínkou k poskytnutí takové pomoci je rozsah vyškolení strážníka a jeho zákonem dané povinnosti a oprávnění. Není-li sám k takové pomoci kompetentní, měl by učinit jiné opatření, například přivolat Policii České republiky, či věc předat kompetentnímu orgánu.

Povinnost konat

Strážník má v § 7 zákona o obecní policii uloženu povinnost v pracovní době provést v mezích zákona o obecní policii či jiného zvláštního zákona zákrok nebo úkon, nebo učinit jiné opatření, je-li páčán trestný čin nebo přestupek anebo je-li důvodné podezření z jejich páčání. Tuto povinnost má i v mimopracovní době, kdy je povinen provést zákrok, popřípadě učinit jiné opatření, zejména vyrozumět nejbližší útvar policie, je-li páčán trestný čin nebo přestupek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek. Zákon v tomto případě rozlišuje rozdíl mezi pracovní a mimopracovní dobou, kdy v mimopracovní době je tato povinnost strážníka vázána na trestný čin či přestupek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.

Povinnost konat je limitována místní působností obecní policie. Z toho, že strážník může, s výjimkou zákonem stanovených výjimek, vykonávat své pravomoci pouze na území obce, ve které strážník službu vykonává, vyplývá, že není povinen provést zákrok ani úkon nebo činit jiná opatření mimo toto území. Na území jiných obcí pro strážníka platí pouze obecná pravidla, která platí pro běžné občany.

Strážník rovněž není povinen konat, je-li pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání, nebo nebyl k jeho provedení odborně

³³ viz § 13 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v aktuálním znění

vyškolen či vycvičen, nebo je z povahy věci zřejmé, že zákrok či úkon nemůže úspěšně dokončit.³⁴

Prokazování příslušnosti

Při výkonu své pravomoci strážník zpravidla prokazuje svoji příslušnost k obecní policii stejnokrojem s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce. Pokud okolnosti zákroku nebo jiného opatření neumožňují, aby strážník prokázal svoji příslušnost k obecní policii průkazem obecní policie, prokáže se ústním prohlášením "obecní nebo městská policie". Průkazem obecní policie se strážník prokáže ihned, jakmile to okolnosti zákroku nebo jiného opatření dovolí.

Vykonává-li strážník svoji činnost na území obce, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy na jejímž základě obecní policie na území této obce plní jí svěřené úkoly, prokáže se na požádání i zmocněním této obce.

Povinnost užít výzvy

Provádí-li strážník zákrok je povinen, pokud to povaha a okolnosti zákroku dovolují, použít odpovídající výzvy pomocí slov „Jménem zákona!“. Této výzvy, dané strážníkem, je povinen každý uposlechnout.

Oznamovací povinnost

Strážník má oproti běžným občanů rozšířenou oznamovací povinnost, kdy je povinen bez zbytečného odkladu oznámit policii důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin a podle povahy věci též zajistit místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob. Narozdíl od běžných občanů, kteří mají oznamovací povinnost v případě, že je páchán některý z trestných činů uvedený v § 368 zákona číslo 40/2009 Sb., trestního zákoníku ve znění platných dodatků, jde o rozšíření jeho povinnosti při plnění služebních úkolů.

Pokud je dáno podezření ze spáchání přestupku, je strážník povinen toto podezření oznámit příslušnému správnímu orgánu, pokud není sám oprávněn k jeho projednání.

³⁴ § 8 zákona číslo 553/1991 Sb. o obecní policii, v aktuálním znění

Povinnost zachovávat mlčenlivost

Velmi důležitou povinností strážníka je jeho povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů obecní policie nebo v souvislosti s nimi a které v zájmu zabezpečení úkolů obecní policie nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení pracovního poměru strážníka. Zprostit této povinnosti strážníka je oprávněn starosta nebo jiná pověřená osoba.

3.4.2 Oprávnění strážníka

Strážník obecní policie potřebuje pro efektivní plnění úkolů, které jsou mu svěřeny zákonem o obecní policii, oprávnění, na jejichž základě je oprávněn zasahovat do práv a svobod jiných osob, a je-li to nutné, tato práva na základě zákona omezovat. Jednotlivá oprávnění strážníka jsou taxativně uvedena v zákoně o obecní policii, případně jsou stanovena dalšími právními předpisy.

Oprávnění strážníků obecní policie jsou koncipována jako specializovaný soubor práv, který jim efektivně umožňuje plnit úkoly dané zákonem o obecní policii. Lze konstatovat, že oprávnění strážníků vycházejí z oprávnění příslušníků Policie České republiky, avšak nejsou tak rozsáhlá. To souvisí zejména s tím, že na rozdíl od příslušníků Policie České republiky, zabezpečují strážníci obecních policií pouze místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce, a nikoliv boj s trestnou činností, jak je tomu v případě Policie České republiky. Strážníci obecních policií, respektive obecní policie jako taková, nesupluje činnost Policie České republiky, ale pouze ji doplňují. Tomu odpovídá rozsah jejich oprávnění, uvedené v zákoně číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, v platném znění.

V současné době jsou to tato oprávnění:

- § 11 - Oprávnění požadovat vysvětlení
- § 11a - Oprávnění vyžadovat poskytnutí údajů z informačních systémů
- § 12 - Oprávnění požadovat prokázání totožnosti
- § 12a - Oprávnění požadovat od každého věcnou a osobní pomoc
- § 13 - Oprávnění předvést osobu
- § 14 - Oprávnění vyzvat osobu k vydání zbraně a oprávnění zbraň odebrat
- § 15 - Oprávnění zakázat vstup na určená místa

- § 16 - Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor
- § 17 - Oprávnění vyzvat osobu k vydání věci a oprávnění věc odejmout
- § 17a - Oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla
- § 17b - Oprávnění k přepravě osob do zdravotnického zařízení nebo do záchytné stanice mimo území obce
- § 17c - Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven
- § 17d - Další oprávnění v provozu na pozemních komunikacích
- § 17e - Zadržení tabulek státní poznávací značky a zabránění v jízdě motorového vozidla
- § 17f - Vrácení tabulek registrační značky a odstranění technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla
- § 18 Donucovací prostředky
- § 18a Omezovací a technické prostředky
- § 19 Použití psa
- § 20 Použití služební zbraně

Všechna uvedená oprávnění strážníků jsou cíleně koncipována tak, aby umožňovala efektivní plnění úkolů obecní policie a jsou upravena výhradně v zákoně o obecní policii. *„Má-li obecní policie úspěšně plnit své poslání a úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku stanovené zákonem o obecní policii nebo zvláštními zákony, musí její pracovníci – strážníci – disponovat specifickými donucovacími prostředky, kterých mohou užit pouze tehdy, není-li možné cestu práva, resp. dodržování práva, zjednat jiným způsobem.“*³⁵ Z toho vyplývá, že pro úspěšné plnění úkolů obecní policie je nezbytné, aby strážníci měli v případě potřeby, a v zákonem stanovených případech, povolené užití síly, tedy donucovacích prostředků a zbraně.

Každé použití donucovacích prostředků, tedy vynucení práva, je zásadním zásahem do práv a svobod osob. V případě použití zbraně se navíc vždy jedná o invazivní zásah proti tělu osoby, proti níž je zbraně použito, tedy použití zbraně strážníkem má zpravidla pro takovou osobu fatální následky. Strážník by měl mít před použitím služební zbraně na paměti, že jde o řešení „ultima ratio“. Proto důležitým, respektive zásadním aspektem před použitím donucovacích prostředků či zbraně je povinnost strážníka vyzvat osobu,

³⁵ MATES Pavel, ŠKODA Jindřich, VAVERA František, Veřejné sbory, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 183.

proti které zakročuje, aby upustila od svého protiprávního jednání slovy "Jménem zákona!" s výstrahou, že proti ní bude použito donucovacích prostředků nebo zbraně.

Je zcela ponecháno na uvážení strážníka, který z donucovacích prostředků použije. O tom rozhoduje podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného zákrokem. Limitující podmínkou je, že musí použít pouze takový donucovací prostředek, který je nezbytně nutný k překonání odporu osoby, která se dopouští protiprávního jednání (zásada přiměřenosti). Při každém použití donucovacích prostředků či zbraně je strážník povinen dbát nato, aby použitím donucovacích prostředků nebo zbraně nezpůsobil újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti protiprávního jednání osoby, proti níž zakročuje.

4. Praktická část práce

4.1 Vznik, historie a vývoj Městské policie v Klatovech

Městská policie v Klatovech je jednou z nejstarších obecních policí na území České republiky a v letošním roce oslavila již 31. výročí svého působení na území města Klatov. Byla ustanovena krátce poté, co dne 1. ledna 1992 nabyl účinnost zákon číslo 553/1992 Sb., o obecní policii. Zřízení městské policie si vynutila zhoršená bezpečnostní situace na úseku veřejného pořádku v městě Klatovy, která souvisela s tehdejšími společenskými změnami, a ze strany městského zastupitelstva šlo o krok směřující k zajištění větší bezpečnosti občanů města.

O ustanovení městské policie rozhodlo zastupitelstvo města Klatov na zasedání městského zastupitelstva konaného dne 24.3.1992, kdy na tomto zasedání přijalo Obecně závaznou vyhlášku o městské policii³⁶, která nabyla účinnost dnem 10.4.1992. Tím byla oficiálně zřízena Městská policie v Klatovech.

Krátce po svém zřízení začala městská policie v Klatovech svoji činnost, a do jejích řad bylo přijato prvních osm strážníků. Jeden ze strážníků byl pověřen řízením městské policie, kdy zastával funkci velitele, jmenovaného městskou radou. Velitel městské policie v Klatovech byl přímo podřízen starostovi města. Vlastní činnost v ulicích města Klatovy začala vykonávat ihned poté, co nově přijatí pracovníci na místo strážníků absolvovali nástupní kurz pro strážníky obecní policie, složili závěrečné zkoušky a získali osvědčení potřebné pro výkon práce strážníka, což bylo v polovině roku 1992.

Již krátce po začátku působení městské policie na území města Klatov se začalo ukazovat, že původní stav, čítající osm strážníků bude nedostatečný. Bylo jasné, že navýšení početního stavu strážníků nebude třeba jen ve vztahu k bezpečnostní situaci ve městě, ale také k tomu, že občané města si na strážníky a jejich činnost velmi rychle zvykli, a začali je pro svá oznámení, týkající se zejména narušování veřejného pořádku stále více využívat. S tím souviselo i zřízení tísňové linky městské police 156, které vstoupilo ve známost občanů a v podstatě vyvázalo jednoho strážníka z pouličního výkonu služby. Postupné navyšování početního stavu umožnilo zavedení nepřetržitého provozu, tedy k zajištění dostupnosti služeb strážníků po dobu 24 denně. Zvýšený početní stav strážníků umožnil i instalaci kamerového systému na nejexponovanějších částech města, což

³⁶ Příloha číslo 1 – Obecně závazná vyhláška města Klatov o městské policii

významnou měrou přineslo zlepšení bezpečnostní situace ve městě a větší spokojenost občanů. Poslední novinkou zavedenou městskou policií v Klatovech je instalace celkem čtyř stacionárních radarů pro měření rychlosti vozidel na kritických místech intravilánu města. Početní stav městské policie byl postupně navyšován a v současné čítá 23 strážníků.

4.2 Územní působnost a činnost

Místní působnost městské policie v Klatovech je vymezena katastrálním územím města Klatovy, a to včetně přilehlých obcí, které nemají svoji vlastní místní samosprávu a spadají do správy města Klatov. Územní působnost městské policie se tedy nevztahuje pouze na samotné katastrální území města Klatov, ale i na katastrální území dalších 25 přilehlých obcí. Jedná se o obce Beňovy, Čínov, Dehtín, Dobrá Voda, Drslavice, Habartice, Chaloupky, Kal, Kosmáčov, Křištín, Kvaslice, Kydlíny, Lažánky, Luby, Otín, Pihovice, Sobětice, Štěpánovice, Střeziměř, Tajanov, Točnick, Tupadly, Věckovice, Vícenice a Vítkovice. I v těchto obcích vykonávají strážníci svoji činnost a plní zde své služební úkoly ve spolupráci s Policií České republiky.

Vzájemná spolupráce mezi městem Klatovy a Policií České republiky je upravena koordinační dohodou³⁷, uzavřenou dne 9.6.2009 za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Tato koordinační dohoda upravuje mimo jiné i vzájemnou spolupráci mezi Městskou policií Klatovy a Policií České republiky působící na území města Klatov.

Strážníci městské policie mimo plnění svých služebních povinností provádějí i další specializované činnosti, kterými je obsluha městského kamerového systému, příjem oznámení na telefonní lince 156 a pomocí dalších elektronických prostředků, zpracování a obsluhu stacionárních zařízení měřících nejvyšší povolenou rychlost na nejrizikovějších místech ve městě, a v neposlední řadě odchyt volně se pohybujících psů, koček a dalších zvířat pohybujících se volně, bez svého majitele po městě.

4.3 Charakteristika řízení

Řízení městské policie v Klatovech vychází ze zákona ČNR číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, který taxativně stanovuje, že obecní policii řídí starosta nebo jiný člen

³⁷ [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://www.klatovy.cz/mukt/user/mp/koordinacni_dohoda.pdf

zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce.³⁸ V případě městské policie Klatovy řídí městskou policii přímo starosta města. Starostovi podléhá velitel městské policie, který je jmenován městskou radou. Veliteli městské policie je přímo podřízený jeho zástupce a strážníci.

4.4 Struktura, organizace

Struktura městské policie v Klatovech je v současné době tvořena čtyřmi skupinami strážníků. První skupinou je velení, u které jsou zařazeni dva strážníci. Velitel městské policie a jeho zástupce. Jejich náplní práce je především organizace, řízení, koordinace a kontrola činnosti strážníků. Velitel a jeho zástupce zadávají služební úkoly strážníkům dle potřeby občanů, kdy reagují na aktuální bezpečnostní situaci ve městě a přilehlých obcích.

Druhou skupinou je operační oddělení, které zajišťuje nepřetržitou službu na služebně městské policie. Jeho úkolem je příjem oznámení podaných občany osobně, elektronicky na služební e-mail městské policie, a v neposlední řadě i prostřednictvím linky 156. Jeho další náplní je obsluha městského kamerového systému, koordinace činnosti hlídek strážníků a případná spolupráce s Policií České republiky. Na operačním oddělení jsou v současné době zařazeni 4 strážníci.

Třetí skupinou je motorizovaná pohotovostní jednotka, která je výkonnou složkou, určenou pro bezprostřední reakci na přijatá oznámení občanů. Její náplní je řešení konfliktů mezi občany narušující občanské soužití, dohled nad silničním provozem v intravilánu města. Jedním z hlavních úkolů je dohled nad parkováním vozidel v centru města, zejména v místech kritických pro průjezd vozidel IZS³⁹ a zásobování. Policisté zařazení v této jednotce jsou školeni v odchyťování volně se pohybujících psů, koček a dalších zvířat.

Ve čtvrté skupině jsou zařazení strážníci pořádkové pěší služby, tzv. „okrskáři“ (název je odvozen od toho, že mají přidělen svůj služební obvod – okrsek, což je definovaná část území města), jejich úkolem je zejména občůzková služba v jim přidělených služebních obvodech.⁴⁰ Do služebních okrsků je rozděleno nejen samotné město Klatovy, ale i

³⁸ § 3 odst. 1) zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, v aktuálním znění

³⁹ IZS – Integrovaný záchranný systém, definovaný zákonem číslo 239/2000Sb., o integrovaném záchranném systému, který tvoří Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, a Policie České republiky

⁴⁰ Příloha číslo 2 – Seznam a charakteristika okrsků, který tvoří přílohu koordinační dohody

přílehlé obce, které spadají do působnosti městské policie v Klatovech. Tito strážníci zabezpečují denní styk s občany v obvodech, kde řeší problémy občanů, případně, nejsou-li k jejich řešení věcně příslušní, předávají je jako podněty příslušným správním orgánům, případně Policii České republiky.

Výkon služby všech strážníků je organizován podle aktuálních potřeb, kdy je reagováno na aktuální bezpečnostní situaci ve městě, přílehlých obcích a podněty občanů. V době nepřítomnosti velení, zajišťuje plnění těchto úkolů strážník operačního oddělení, který koordinuje hlídky ve spolupráci s ostatními partnery. K dispozici má nepřetržitě strážníky motorizované pohotovostní jednotky, kteří se pohybují po území města a přílehlých obcích, kdy reagují na případný nápad protiprávního jednání. Jejich hlavní náplní je okamžitá reakce na oznámení přijatá na linku 156, dohled nad silničním provozem ve městě a nad dodržováním obecně závazných vyhlášek města. Standardním vybavením je služební vozidlo s právem přednosti v jízdě, v barvách městské policie, které je vybaveno zvláštním výstražným světlem modré barvy, doplněné o zvláštní zvukové výstražné znamení. Používání takového vozidla je nezbytné pro zajištění akceschopnosti a adekvátní reakce strážníků na oznámení občanů. Strážníci mají ve vozidle k dispozici i zvláštní vybavení, kterým jsou nejen balistické a reflexní vesty s označením městské policie, ale také odchyťová tyč pro odchyt zvířat volně se pohybujících na území obce. Strážník operačního oddělení má dále téměř denně k dispozici i strážníky – okrskáře, kteří se pohybují ve svých okrscích. K tomu je využíván zpravidla pěší výkon služby, v případě vzdálenějších obcí je opět využíváno služební vozidlo v provedení městské policie. Zejména v letních měsících je hojně využíváno tzv. cyklohlídek, tedy strážníků pohybujících se na jízdnicích kolech. Tento způsob služby je využíván zejména ve městě samotném, zejména v místních chatových oblastech, které jsou situovány na okraji města.

Obrázek č. 1 - Mapa služebních okrsků Městské policie Klatovy⁴¹

Zdroj: Městská policie Klatovy (2023)

4.5 Vybavení strážníků

Pro zajištění nepřetržitého spojení s operačním oddělením jsou používány radiostanice, mobilní telefony. V současné době městská policie používá pro své potřeby speciální software, určený pro městské policie, který zvýšil její efektivitu. Systém je propojený se strážníky používanými tablety, určenými pro provádění lustrací osob, vozidel a zejména pak pro dokumentaci protiprávního jednání řidičů a dalších osob, kdy dnes zcela nahradily i dříve používané digitální fotoaparáty. Po návratu na služebnu jsou informace z tabletu přeneseny do systému na služebně, což velmi usnadňuje následné zpracování takto zadokumentovaného protiprávního jednání. Novinkou, kterou začali strážníci používat, jsou osobní záznamové kamery, které monitorují vlastní průběh úředního jednání strážníků či jejich případný zákrok. Používání kamer se zpočátku u strážníků

⁴¹ [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://www.klatovy.cz/mukt/user/mp/mp_okrsky.htm

nesetkalo s příliš pozitivním názorem. V průběhu doby se náhled většiny strážníků změnil, neboť se ukázalo, že kamery mohou velmi dobře zadokumentovat protiprávní jednání osob, a strážníci tak mají v ruce záznam, který případně dokazuje jejich tvrzení, což usnadňuje následné další dokazování.

4.6 Spolupráce se správními orgány, Policií České republiky a složkami IZS

Městská policie v rámci své činnosti spolupracuje s dalšími orgány veřejné správy, Policie České republiky, Hasičským záchranným sborem a ostatními složkami IZS, zejména se Zdravotnickou záchrannou službou Plzeňského kraje, je-li to nezbytné pro plnění služebních úkolů.

Městská policie jako součást orgánů města plní zejména úkoly, které jsou jí svěřované v rámci územní samosprávy, ale také spolupracuje se správními orgány města, které plní svoje úkoly v rámci přenesené působnosti. V takovém případě provádí zpravidla pouze administrativní úkony, kterými je případné doručování písemností na území obce osobám, kterým nelze jinak doručit (např. bezdomovci). Pro správní orgány provádí i asistenční úkony, kdy je doprovází při jednání u rizikových klientů a chrání je tak před případným napadením. V takovém případě jsou strážníci pouze přítomni na místě, nevstupují do jednání a zasahují pouze v případě, že dojde k napadení úředních osob správních orgánů ze strany jejich klientů. Jedná se o činnost, kterou strážníci plní zcela mimořádně, na rozdíl od jejich, v nedávné minulosti téměř trvalé, přítomnosti v případě vyplácení sociálních dávek v úředních prostorech Odboru sociálních věcí a zdravotnictví.

V případě spolupráce s policií je tato sice upravena koordinační smlouvou, nicméně spolupráce probíhá ke vzájemné spokojenosti nad rámec uvedené smlouvy tak, aby byla zajištěna v maximální míře bezpečnost občanů a jejich majetku na území města. Strážníci jsou prostřednictvím velitele seznamovány s potřebnými informacemi týkající se trestné činnosti na území města. Jedná se o informace, které mohou být strážníkům sdělené, a ti pak díky své osobní znalosti mohou tyto využít pro získání poznatků o pohybu a výskytu kriminálně zavadových osob na území města. Získané poznatky jsou předávány operativně hlídkám policie prostřednictvím dozorčí služby, případně přímo pracovníkům služby kriminální policie. Spolupráce s policií probíhá i v případě zajišťování větších kulturních či sportovních akcí, pořádaných na území města, kdy je společným úkolem obou složek dohled nad veřejným pořádkem a v současné době i ochrana před možnou

hrozbou případného teroristického útoku na tyto měkké cíle. Další formou přímé spolupráce strážníků a policistů je při poskytování první pomoci osobám do příjezdu zdravotnické záchranné služby, ke kterému dochází zejména při zajišťování míst dopravních nehod, či v případě náhlého kolapsu osoby.

Se zdravotnickou záchrannou službou spolupracují strážníci zejména při zajišťování míst dopravních nehod, nebo v případě narušování veřejného pořádku ve zdravotnických zařízeních na území města, což bylo do smrti jednoho z rizikových pacientů v minulosti velmi časté.

S Hasičským záchranným sborem spolupracují strážníci zpravidla na jeho žádost, kdy zajišťují zejména příjezdové trasy k požářišti, případně místo jejich zásahu proti vstupu nepovolaných osob. Největší rozměr vzájemné spolupráce mezi těmito složkami dochází při povodních, záplavách a odstraňování jejich následků. Zejména povodně bývaly v některých částech města v minulosti časté, a to do doby, než byla provedena protipovodňová opatření. Bohužel pro občany záplavy jsou v současné době docela častým jevem, a tak spolupráce s hasiči je více než na místě. V případě, že si spolupráci městské policie při mimořádných událostech, jako jsou záchranné a likvidační práce, vyžádá Hasičský záchranný sbor, stává se z městské policie ostatní složka IZS.

4.7 Analýza řešených přestupků Městskou policií Klatovy

Tato část práce je zaměřena na jednu z hlavních činností strážníků obecních a městských policií, kterou je odhalování přestupků a možnosti jejich řešení strážníkem. Oblast je upravena především zákonem číslo 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který stanovuje podmínky odpovědnosti za přestupek, druhy správních trestů a ochranných opatření včetně zásad pro jejich ukládání, a také postup před zahájením řízení o přestupku a postup v řízení o přestupku.

Tento zákon zmocňuje strážníka obecní policie k projednání přestupku pokutou příkazem na místě za předpokladu, že se jedná o přestupek, jehož projednání je v působnosti obce, za přestupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchán porušením zákona o silničním provozu, a za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce

použit ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.⁴²

Problematika oznamování zjištěných přestupků, jež nemůže strážník projednat pokutou příkazem na místě, je upravena v zákoně číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, který stanoví, že v případě, že zjištěný přestupek není strážník oprávněný projednat, je povinen takové jednání bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů, oznámit příslušnému správnímu orgánu k projednání.⁴³

Analýza zjištěných přestupků Městskou policií Klatovy se zaměřuje na nejčastěji řešené přestupky a způsob jejich vyřízení ze strany strážníků, které byly zjištěny v letech 2019 až 2021. Těmito přestupky jsou přestupky na úseku občanského soužití⁴⁴ a majetku⁴⁵, přestupky na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu (dále jen BESIP)⁴⁶ a přestupky na úseku obecně závazných vyhlášek města Klatovy⁴⁷.

Tabulka č. 1 – Struktura a počet přestupků zjištěných Městskou policií Klatovy v letech 2019–2021

Struktura přestupků řešených Městskou policií Klatovy			
Druh přestupků	2019	2020	2021
BESIP	3436	3581	3394
Občanské soužití, majetek	258	329	270
Vyhlášky města	292	497	935
Celkový počet přestupků	3986	4407	4599

Zdroj: vlastní zpracování, data Městská policie Klatovy

⁴² viz § 91 odst. 2 písm. e) zákona číslo 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v aktuálním znění

⁴³ viz § 10 odst. 2 zákona číslo 553/1991 Sb., o obecní policii, v aktuálním znění

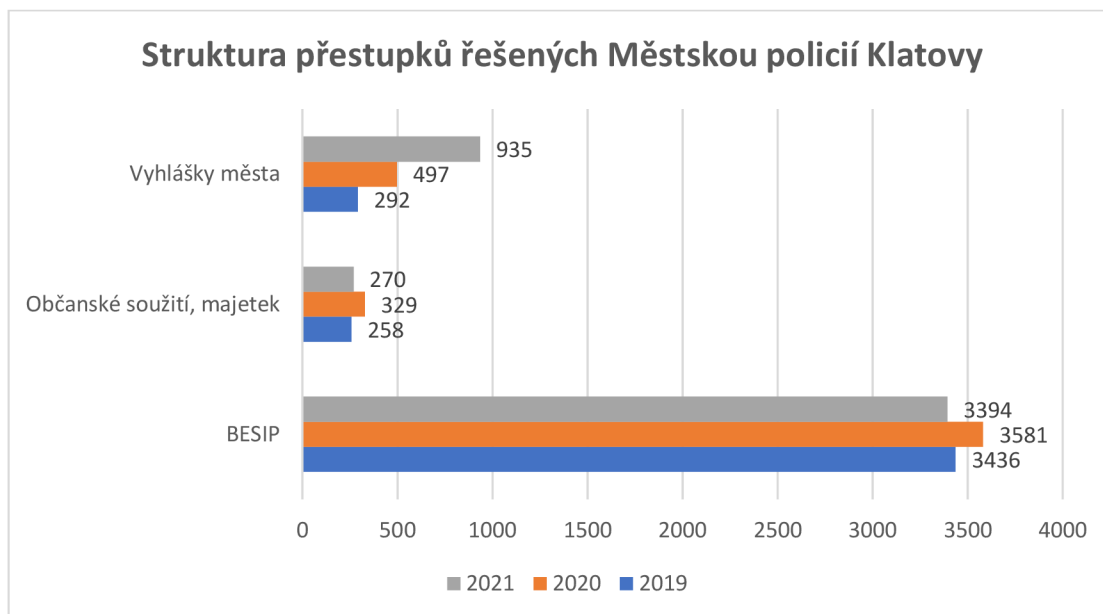
⁴⁴ viz § 7 zákona číslo 251/2016 Sb., o některých přestupcích, v aktuálním znění

⁴⁵ viz § 8 zákona číslo 251/2016 Sb., o některých přestupcích, v aktuálním znění

⁴⁶ viz § 125c až § 125j zákona číslo 361/2000 Sb., zákon o provozu na pozemních komunikacích, v aktuálním znění

⁴⁷ viz § 4 zákona číslo 251/2016 Sb., o některých přestupcích, v aktuálním znění

Graf č. 1 – Struktura a počet přestupků zjištěných Městskou policií Klatovy v letech 2019–2021

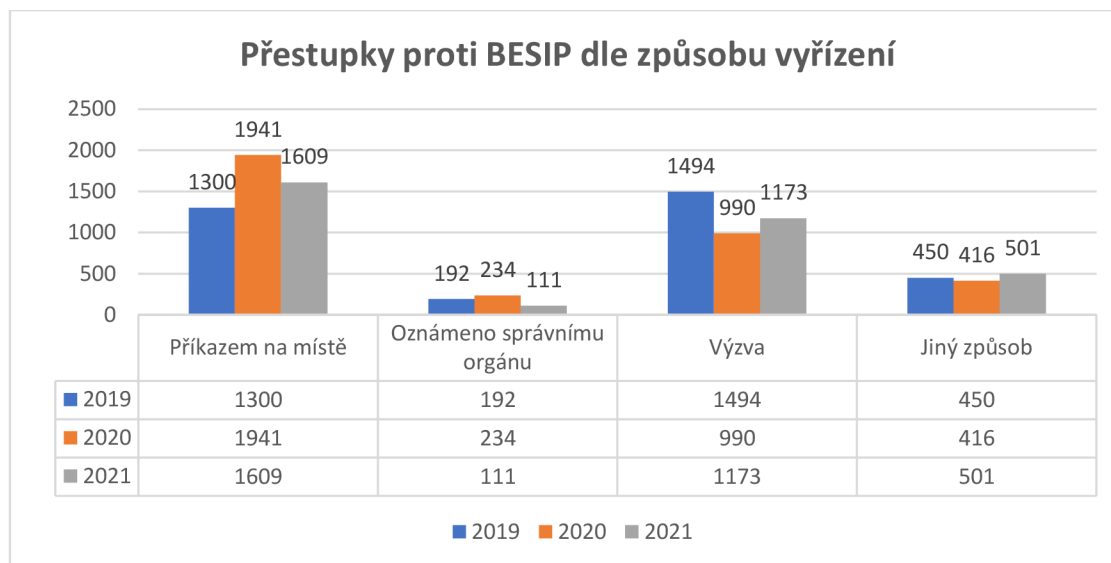
Zdroj: vlastní zpracování, data Městská policie Klatovy

Z dat ve shora uvedené tabulce a grafu je zřejmé, že celkový nápad přestupků zjištěných a řešených Městskou policií Klatovy v letech 2019 až 2021 je vcelku vyrovnaný, bez výrazných rozdílů v jednotlivých letech. To ukazuje na velmi stabilní bezpečnostní situaci ve městě.

Nejvýrazněji jsou zastoupeny přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu (dále jen BESIP), což vzhledem k stále nedokončenému obchvatu a poloze města Klatovy, které je významnou křižovatkou silnic první třídy číslo 1/22 a 1/27, s hustým mezinárodním provozem, není nic neobvyklého. Výrazný podíl na celkovém počtu zjištěných přestupků na úseku BESIP mělo zakoupení stacionárních radarů, určených pro kontrolu dodržování nejvyšší povolené rychlosti vozidel v intravilánu města, a jejich umístění na kritická místa komunikací ve městě.

Následující graf pro ukázkou porovnává způsob vyřízení zjištěných přestupků na úseku BESIP v působnosti Městské policie Klatovy.

Graf č. 2 – Přestupky proti BESIP, spáchané v letech 2019–2021, dle způsobu vyřízení

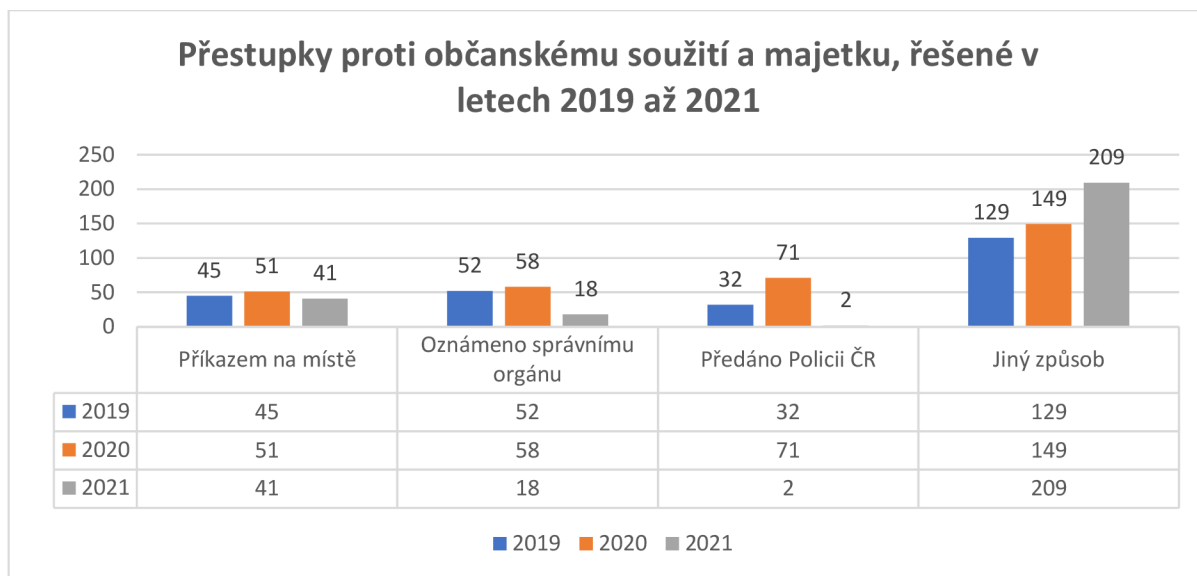

Zdroj: vlastní zpracování, data Městská policie Klatovy

Z grafu je zřejmé, že převládajícím způsobem řešení přestupků proti BESIP je ze strany strážníků pokuta příkazem na místě. Takto jsou řešeny zejména přestupky na úseku nesprávného parkování v intravilánu města a také postihování řidičů, kteří parkují s vozidly bez zaplacení tzv. „parkovného“ na místech, kde je takové parkování zpoplatněno obecně závaznou vyhláškou města Klatovy. V případě řešení přestupků tzv. výzvou, jde o řešení přestupků spáchaných překročením nejvyšší povolené rychlosti, které jsou zaznamenány automatickým záznamovým zařízením s měřením rychlosti vozidel, tzv. stacionárními radary.

Rovněž tak v případě zjištěných přestupků na úseku občanského soužití a majetku je zřejmé, že i v tomto případě je nápad přestupků vyrovnaný, když největší nápad byl v roce 2020, tedy v roce, kdy platila tzv. covidová protiopatření.

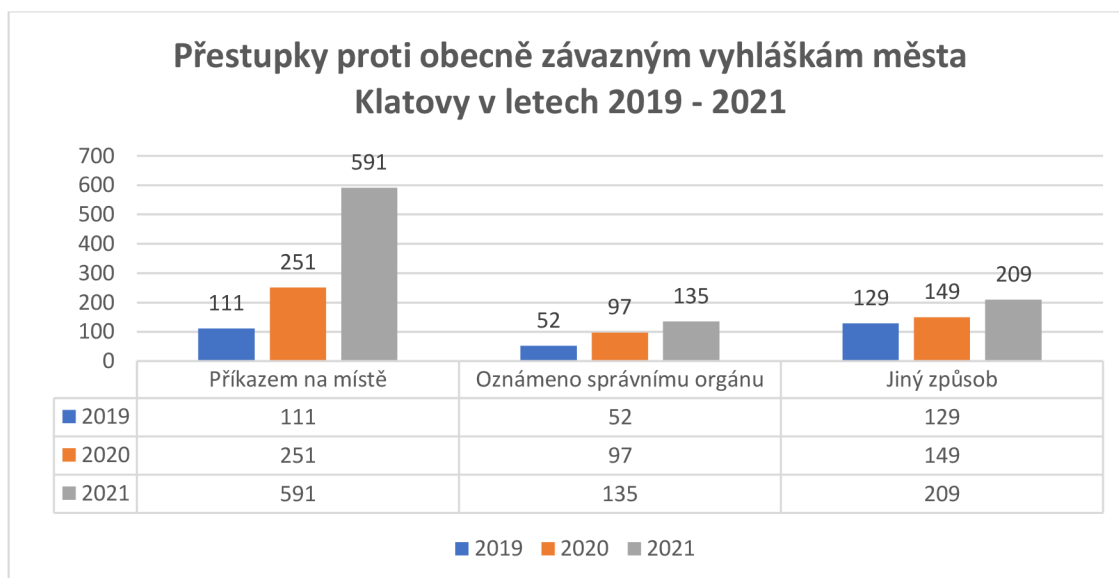
Graf č. 3 – Přestupky proti občanskému soužití a majetku, řešené v letech 2019–2021, dle způsobu vyřízení

Zdroj: vlastní zpracování, data Městská policie Klatovy

Následný graf ukazuje počet a způsob vyřízení zjištěných přestupků spáchaných porušením povinností stanovených obecně závaznými vyhláškami města Klatov.

Graf č. 4 – Přestupky proti obecně závazným vyhláškám města Klatovy, zjištěné v letech 2019-2021, dle způsobu vyřízení

Zdroj: vlastní zpracování, data Městská policie Klatovy

Velmi významný podíl na celkovém počtu řešených přestupků mají přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě, kde se jedná převážně o porušování

obecně závazných vyhlášek obce (města Klatovy). Na úseku těchto přestupků je zcela jasně patrná vzestupný trend zjištěných přestupků, který začal již v roce 2020, kdy bylo zjištěno 497 přestupků, což je o 205 přestupků více ve srovnání s rokem 2019, kdy bylo zjištěno 292 přestupků. V roce 2022 to již bylo celkem 935 zjištěných přestupků. Tento trend souvisí s nástupem nového velitele a nově přijatou a prosazovanou filozofií, kdy jsou současným vedením městské policie strážníci směřováni tak, aby se více věnovali zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Tento nový trend negativně pocítili zejména „pejskaři“, tedy osoby, kteří tzv. venčí své zvířecí mazlíčky ve městě a neodklízí po nich exkrementy. S větším důrazem na kontrolu zákazů parkování ve městě se setkali i neukáznění řidiči.

5. Výsledky a diskuse

5.1 Obecní policie jako součást základních složek IZS, úvaha de lege ferenda

V současné době, na rozdíl od Policie ČR, HZS ČR, JPO SDH (zařazených do plošného pokrytí kraje požárními jednotkami) a poskytovatelů zdravotnické záchranné služby, které jsou základními složkami IZS, je obecní policie zařazena pouze mezi ostatní složky IZS, které poskytují při záchranných a likvidačních pracích základním složkám plánovanou pomoc až na vyžádání.⁴⁸

Poskytování plánované pomoci na vyžádání se zahrnuje do poplachového plánu integrovaného záchranného systému. Plánovanou pomocí na vyžádání se v tomto případě rozumí předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami IZS, pro potřeby obecního úřadu obce s rozšířenou působností, krajského úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací.⁴⁹ Všechny složky IZS jsou povinny se na místě zásahu řídit příkazy velitele zásahu, případně pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje (v Praze primátora) nebo Ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací.

Zde se přímo nabízí otázka, proč zákonodárce nezařadil obecní policii mezi základní složky integrovaného záchranného systému. Pokud se podíváme, které složky jsou zařazené mezi základní složky IZS, zjistíme, že se jedná o složky, které zabezpečují základní činnosti státu na úseku zajištění vnitřní bezpečnosti. Jde o zcela zásadní oblasti, kterými jsou ochrana života, zdraví a majetku osob, tedy o oblasti důležité pro fungování státu samotného. Z bezpečnostního hlediska je tedy žádoucí, aby stát takovéto činnosti zajišťoval sám, a mohl tak ovlivňovat jejich funkčnost a efektivitu.

Z těchto důvodů zřídil stát uvedené složky zákonem, v případě Hasičského záchranného sboru České republiky se jedná o zákon číslo 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru, v případě Policie České republiky o zákon číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR, a v případě zdravotnické záchranné služby zákonem číslo 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, stanovil práva a podmínky poskytovatelů zdravotnické záchranné

⁴⁸ § 4 odst. 2) zákona číslo 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

⁴⁹ § 21 odst. 2) zákona číslo 239/2000 Sb., o obecní policii, v aktuálním znění

služby pro poskytování zdravotnické záchranné služby. Na základě zkušeností z povodní, které zasáhly území České republiky v roce 1997, a z odstraňování jejich následků bylo zřejmé, že jen pouhá existence uvedených tří složek, byť vzájemně spolupracujících, pro likvidaci následků rozsáhlých živelních pohrom a jiných, nejen přírodních katastrof nepostačuje. Bylo zjevné, že je nutné vymezit vzájemné kompetence jednotlivých složek a stanovit pravidla jejich vzájemné spolupráce tak, aby byla co nejúčinněji zajištěna ochrana života, zdraví a majetku osob. Z tohoto důvodu byl přijat zákon o Integrovaném záchranném systému číslo 239/2000 Sb., který tuto oblast zcela jasně upravil. Že se jednalo o správné rozhodnutí „pro futuro“, ukázaly živelní pohromy, které Českou republiku zasáhly v následujících letech po přijetí této právní úpravy.

Vzhledem k tomu, že i obecní policie plní úkoly přímo související s ochranou života, zdraví a majetku osob, nabízí se otázka, proč i ona nebyla mezi základní složky IZS zařazena. Jak z předešlého textu vyplývá, v případě základních složek IZS se jedná o složky povinně zřízené na základě zákona, tedy o složky, které plní úkoly, jež garantuje stát. Zřízení či zrušení obecní policie je sice také dané zákonem, avšak v tomto případě jde o možnost, nikoliv povinnost, kterou stát svěřil obcím. O zřízení či zrušení obecní policie tedy rozhoduje obecní zastupitelstvo, nikoliv stát, a je zcela na vůli obce samotné, zda svého práva v souladu s právem na samosprávu využije či nikoli. Z toho vyplývá, že pokud by obecní policie byla zařazena mezi základní složky IZS, stát by tím de facto i de iure omezil právo obce na výkon samosprávy, neboť by obci nařizoval, že je povinna zřídit obecní policii, která v současné době primárně zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Stát by tímto svým rozhodnutím nepřímo obci nařídil, aby nesla náklady spojené se zřízením obecní policie.

Další skutečností, která zařazení obecní policie mezi základní složky IZS brání je ta, že základní složky IZS jsou, na rozdíl od obecní policie, trvale zřízeny státem a začleněné do poplachového plánu integrovaného záchranného systému kraje, tedy jsou nepřetržitě k dispozici pro plnění zákonem stanovených úkolů, a bezprostředně reagují na vzniklé mimořádné události. V případě obecní policie se jedná o složku, která ne vždy zajišťuje nepřetržitý provoz, navíc ji lze pouhým rozhodnutím zastupitelstva obce bez náhrady zrušit, a byť je to nepravděpodobné, nelze tuto skutečnost zcela vyloučit. Nelze nezmínit i omezenou působnost obecních policií, která je vázána na konkrétní území obce, zatímco zásahy složek IZS jsou často vedeny na hranicích katastrálního území jednotlivých obcí. Případné řešení kompetencí, zda strážník je na území své obce, když musí například

vykazovat osoby z místa, mohou na první pohled v kontextu řešení mimořádné události působit bagatelně, nicméně v případě vzniku majetkové škody či nemajetkové újmy na právech osoby, proti které srážník konal, by již tak jednoznačné nebyly.

Po provedení analýzy je zcela zřejmé, že zákonodárce postupoval správně, když obecní policii mezi základní složky IZS nezařadil, neboť stát nemůže garantovat, na rozdíl od složek zřizovaných státem, že obecní policie je běžně a nepřetržitě dostupná občanům. Obecní policie jsou dále limitovány zákonem danou územní působností. V případě zařazení obecní policie mezi základní složky IZS by tedy reálně hrozilo, že stát bude, na základě zákona, strážníka nutit překračovat svoji pravomoc, bude-li vykonávat svoji pravomoc na území jiné obce než té, ke které je vázán v pracovněprávním vztahu. Taková situace by byla nutně právně nekomfortní, a demokratický stát si podobné situace nemůže dovolit. Samozřejmě, že v případě takovéto, zcela mimořádné situace, kde by výkon pravomoci strážníka souvisel se záchranou života a zdraví osob, by jeho jednání bylo zcela jistě konáním v krajní nouzi, a je „de facto“ i „de iure“ přípustné i dnes. Územní působnost strážníka obecní policie v případě řešení takovýchto mimořádných událostí by šla zcela jistě upravit zákonem. Pokud by se tak stalo, musela by být zákonem upravena nejen územní působnost, ale i případná odpovědnost za škody způsobené strážníkem v souvislosti s touto činností, kdy, podle názoru autora, by měl tuto odpovědnost přebírat stát, nikoli obec. Dalším možným důvodem pro nezařazení obecní policie mezi základní složky IZS může být i důvod, že na rozdíl od hasičů a policistů, může strážník obecní policie od prováděného zákroku či úkonu, při kterém může dojít k ohrožení jeho života, upustit.

Lze tedy konstatovat, že současná právní úprava, kdy je obecní policie zařazena pouze mezi ostatní složky IZS, je zcela dostatečná, a plně odpovídá současným právním předpisům. V tomto ohledu ji dle názoru autora není třeba měnit.

6. Závěr

Cílem této práce bylo vymezit právní postavení obecní policie, postavení strážníka obecní policie v rámci pracovněprávního vztahu a zákonných podmínek pro jeho vznik, se zaměřením na specifická oprávnění a povinnosti strážníka obecní policie vyplývající ze zákona o obecní policii, jakož i z dalších právních předpisů, a okruh přestupků, které je strážník oprávněn řešit spolu, a to v kontextu historického vývoje obecní policie se zaměřením na Městskou policii Klatovy.

V teoretické části je uveden historický exkurz do historie vzniku policejních složek na území České republiky, se zaměřením na vznik obecní policie, jako jedné z významných složek, která se nemalou měrou po celou dobu své historie podílela a podílí na ochraně vnitřní bezpečnosti státu, byť jen při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Dále je v této části práce vymezeno právní postavení obecní policie jako takové, její působnost, právní postavení strážníka, zákonné předpoklady pro výkon práce strážníka, odborná způsobilost strážníka a její ověřování, jeho povinnosti a oprávnění.

Hlavním cílem bylo analyzovat zařazení obecní policie „de lege lata“ mezi ostatní složky IZS a vyslovení právní úvahy „de lege ferenda“ o případně možném začlenění obecní policie mezi základní složky IZS.

Byla vyslovena úvaha „de lege ferenda“ o případně možném zařazení obecní policie mezi základní složky IZS, kdy provedenou analýzou a rozborem současně platné právní úpravy, bylo autorem konstatováno, že zákonodárce, za současné legislativy, upravující činnost obecní policie, učinil zcela správně, když obecní policii mezi základní složky IZS nezařadil.

7. Seznam použitých zdrojů:

Odborná literatura:

GERLOCH Aleš, HŘEBEJK Jiří, ZOUBEK Vladimír, *Ústavní systém české republiky, 5. aktualizované vydání*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 249, ISBN 978-80-7380-423-7.

HRUDKA Josef, ZÁMEK David, *Organizace a činnost policejních služeb*, Praha: Police history, 2012, s. 233, ISBN 978-80-86477-56-5.

MACEK Pavel, UHLÍŘ Lubomír, *Dějiny policie a četnictva 4*, 1. vydání, Praha: Police History, 2011, s. 291, ISBN 978-80-86477-55-8.

MACEK Pavel, UHLÍŘ Lubomír, *Dějiny policie a četnictva 3*, 1. vydání, Praha: Police History, 2001, s. 230, ISBN 80-86477-01-0.

MACEK Pavel, UHLÍŘ Lubomír, *Dějiny policie a četnictva 2*, 1. vydání, Praha: Police History, 1999, s. 230, ISBN 80-902670-0-9.

MACEK Pavel, UHLÍŘ Lubomír, *Dějiny policie a četnictva 1*, 1. vydání, Praha: Themis, 1997, s. 178, ISBN 80-85821-52-4.

MACEK Pavel, UHLÍŘ Lubomír, *Dějiny obecních policí I.*, 1. vydání, Praha: Police History, 2004, s.216, ISBN 80-86477-26-6.

MACEK Pavel, HÁJEK Vladimír, *Obecní policie II.*, 1. vydání, Praha: PA ČR, 2003, s. 168, ISBN 80-7251-133-5.

MATES Pavel, ŠKODA Jindřich, VAVERA František, *Veřejné sbory*, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, str. 183, ISBN 978-80-7357-572-4.

SKARKA, Oldřich: *Zákon o obecní policii: Podrobný komentář podle stavu k 1. lednu 2009*, 2. vydání, Příbram, 2008.

ŠÁMAL Pavel a kol., *Trestní zákoník*, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-428-5.

VETEŠNÍK Pavel, CHAUR Ivo, *Příručka strážníka*, 1. vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 182, ISBN 978-80-7380-542-5.

VETEŠNÍK Pavel a kol., *Obecní policie*, 1. vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 330, ISBN 978-80-7380-463-3.

Zákony a právní předpisy v aktuálním znění:

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění zákona číslo 168/1998 Sb.

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 553/1991 Sb. Zákon České národní rady o obecní policii

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému

Zákon č. 240/2000 Sb., Zákon o krizovém řízení (krizový zákon)

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

Zákon č. 500/2004 Sb. Zákon správní řád

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky (zákon o hasičském záchranném sboru)

Zákon č. 250/2016 Sb. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Vyhláška č. 444/2008 Sb. Vyhláška o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie

Vyhláška č. 418/2008 Sb. Vyhláška, kterou se provádí zákon o obecní policii

8. Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk:

8.1 Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Mapa služebních okrsků Městské policie Klatovy

8.2 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Struktura a počet přestupků zjištěných Městskou policií Klatovy v letech 2019–2021

8.3 Seznam grafů

Graf č. 1 – Struktura a počet přestupků zjištěných Městskou policií Klatovy v letech 2019–2021

Graf č. 2 – Přestupky proti BESIP, spáchané v letech 2019–2021, dle způsobu vyřízení

Graf č. 3 – Přestupky proti občanskému soužití a majetku, řešené v letech 2019–2021, dle způsobu vyřízení

Graf č. 4 – Přestupky proti obecně závazným vyhláškám města Klatovy, zjištěné v letech 2019-2021, dle způsobu vyřízení

8.4 Seznam zkratk

Policie ČR – Policie České republiky

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

IZS – Integrovaný záchranný systém

JPO SDH – jednotky požární ochrany Sdružení dobrovolných hasičů

Obecně závazná vyhláška o městské policii

Příloha číslo 1 – Obecně závazná vyhláška města Klatov o městské policii

Městské zastupitelstvo v Klatovech na základě ustanovení § 36, pís. h) a § 37 zákona ČNR č. 367/1990 Sb. o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů a v souladu s ustanovením § 1, odst. 1) zákona ČNR 553/1991 Sb. o obecní policii schválilo dne 24.3.1992 tuto obecně závaznou vyhlášku:

Zřízení a organizace městské policie

§ 1

1. Městské zastupitelstvo ve městě Klatovy zřizuje městskou policii.
2. Počet pracovníků městské policie (dále jen strážníků) stanoví městské zastupitelstvo.
3. Městské zastupitelstvo schvaluje náklady na městskou policii v rámci schválení rozpočtu městského úřadu.

§ 2

1. Strážníci tvoří jednotku městské policie.
2. Jednotku městské policie řídí určený strážník (dále jen velitel MP), který podléhá přímo starostovi města. Velitele MP jmenuje městská rada.

§ 3

1. Jménem obce jedná v pracovněprávních vztazích strážníků starosta. Strážníci jsou v pracovním poměru k obci.

§ 4

1. Strážníkem se může stát bezúhonný občan ČSFR starší 21 let, který je tělesně a duševně způsobilý k výkonu a oprávnění dle zák. č. 553/1991 Sb. Tuto způsobilost strážník dokládá osvědčením vydaným MV ČR.

Činnost a povinnosti strážníků

§ 5

1. Při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku se jejich činnost a povinnosti řídí ustanoveními zák. č. 553/1991 Sb.
 - Strážníci při zabezpečování veřejného pořádku zejména: dohlíží na dodržování obecně závazných předpisů o ochraně veřejného pořádku a dodržování pravidel občanského soužití
 - odhalují přestupky a vybírají v blokovém řízení pokuty za přestupky

- provádějí vyhledávací a kontrolní činnost na úseku veřejného pořádku, úseku místního hospodářství a dopravy a životního prostředí
- spolupracují s odbory MěÚ při kontrolách společenských akcí a při prošetřování osob nesvéprávných a společensky nepřizpůsobivých

§ 6

1. Strážníci při provádění zákroků a úkonů jsou povinni dbát cti, důstojnosti a vážnosti osob i své vlastní.
2. Rozsah zákroků nebo úkonů v pracovní době i mimo pracovní dobu stanoví zák. č. 553/1991 Sb.

Oprávnění strážníků

§ 7

1. Strážník je oprávněn v rozsahu a za podmínek stanovených zák. č. 553/191 Sb. zejména:
 - požadovat vysvětlení
 - požadovat prokázání totožnosti
 - předvést osobu na policii nebo na žádost příslušného orgánu města
 - odebrat zbraň
 - zakázat vstup na určená místa
 - otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor
 - odejmout věc
 - použít donucovacích prostředků
 - použít psa
 - použít střelné zbraně

Služební zbraní se rozumí krátká kulová zbraň (pistole, revolver), jejímž držitelem je podle zvláštního předpisu obec.

Spolupráce s občany, policií a právníckými osobami

§ 8

1. Městská policie spolupracuje s občany a právníckými osobami ve městě. Každý má právo obracet se na strážníky se žádostí o pomoc. Strážníci jsou povinni v rozsahu svých úkolů požadovanou pomoc poskytnout.
2. Při plnění svých úkolů spolupracuje městská policie s Policií České republiky.
3. Po zajištění personálních a materiálních podmínek může spolupracovat s fyzickými a právníckými osobami při zajištění ochrany jejich majetku před odcizením a požáry (napojení bezpečnostních systémů), se souhlasem městské rady.

Ustanovení o stejnokroji a identifikaci

§ 9

1. Strážník při plnění svých úkolů prokazuje svou příslušnost k městské policii stejnokrojem s odznakem městské policie, identifikačním číslem a názvem města nebo služebním průkazem.
2. Stejnokroj městské policie je v základu černé barvy. Stejnokroj nesmí být zaměnitelný se stejnokrojem jiných sborů. Změny a doplňky stejnokroje schvaluje městská rada.
3. Odznak městské policie nosí strážník na pravé straně prsou a identifikační číslo pod odznakem městské policie. Nášivku s názvem "Městská policie Klatovy" nosí na záloktí rukávu.
4. Při plnění svých úkolů nosí strážníci zásadně stejnokroj.
5. Mimo stanovenou pracovní dobu lze příslušnost k městské policii prokázat pouze služebním průkazem.
6. Pokud strážník neprokáže příslušnost k městské policii, nevyklučuje to možnost zasáhnout, ale pouze za podmínky, za nichž by mohl ve stejné situaci zasáhnout kdokoliv.

Náhrada škody

§ 10

1. Obec odpovídá za škodu způsobenou strážníkem v souvislosti s plněním úkolů stanovených touto vyhláškou v rozsahu stanoveném v zák. č. 553/1991 Sb.

Služební kázeň, pracovněprávní vztahy

§ 11

1. Služební kázeň zavazuje strážníka k důslednému plnění povinností stanovených zákony, dalšími obecně závaznými předpisy a pokyny nadřazených (velitele městské policie a starosty).
2. Pracovněprávní vztahy se řídí zákoníkem práce a souvisejícími předpisy.
3. Základní dobu týdenní služby včetně stanovení pružné doby služby určuje velitel městské policie.
4. Strážník má nárok na peněžní a naturální náležitosti. Peněžními náležitostmi jsou funkční plat, příplatky a odměny. Naturálními náležitostmi jsou věcná plnění potřebná pro výkon služby.
5. O funkčních platech strážníků rozhodne starosta na návrh velitele MP. O funkčním platu velitele MP rozhodne městská rada na návrh starosty.
6. Funkční platy strážníků se stanoví dle obecně závazných mzdových předpisů pro pracovníky státní správy.

Závěrečná ustanovení

§ 12

1. Strážník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů městské policie.
2. Ve věcech, které nejsou upraveny touto vyhláškou, se postupuje podle zák. č. 553/1991 Sb.

V Klatovech dne 24.3.1992

Ing. Jan Vrána
starosta města

Ing. Miroslav Hynčík
zástupce starosty

Vyvěšeno dne 26.3.1992
Sňato dne 12.4.1992
Účinnost 10.4.1992

Seznam a charakteristika okrsků, který tvoří přílohu koordinační dohody Obecně závazná vyhláška města Klatov o městské policii

Seznam a charakteristika okrsků - příloha koordinační dohody

Funkce velitele okrsku (okrskář) byla zavedena u MP Klatovy v polovině devadesátých let, kdy došlo k prvnímu navyšování počtu strážníků městské policie. Čtyřem strážníkům z pěší pořádkové služby byly přiděleny jednotlivé městské části. Důvodem byla větší ochrana veřejného pořádku a hlavně potřeba hovořit s občany, získávat od nich poznatky a podněty, vyřizovat jejich žádosti. Vlivem rostoucího provozu vozidel a pohybu osob v centrální části města se výkon služby strážníků pěší pořádkové služby (okrskářů) stále více soustřeďoval v centru města. Určení strážníci tak mohly kontrolovat své okrsky stále méně.

Po roce 2001 byla provedena reorganizace služeb strážníků MP. Jsou rozděleni do čtyřech pracovních skupin po pěti strážnících. Slouží se čtyřdenní turnusy - 2 denní směny, 2 noční směny po 12 hodinách a čtyři dny volno. Strážník - okrskář je jeden ze strážníků dvoučlenné motorizované hlídky, který si svůj okrsek během směny zkontroluje.

Město Klatovy podepsalo s Policií České republiky koordinační dohodu o vzájemné spolupráci za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Dle této dohody je město rozděleno do čtyřech okrsků (A,B,C,D) téměř totožných v hranicích jednotlivých městských částí. Každý okrsek, který má svoji vlastní charakteristiku, má na starosti skupina skládající se ze tří příslušníků PČR a jednoho strážníka městské policie.

Charakteristika okrsku „A“

Jedná se o okrsek, který je tvořen I. čtvrtí města, kam patří střed města a k němu přilehlé ulice: Balbínova, Křížová, Denisova, Jiráskova, Václavská, Tyršova, Plánická, Pavlíkova, Kpt. Jaroše, Dobrovského, Zlatnická, Podbranská, Vídeňská, Divadelní, Vančurova, Randova, Čs. legií, Komenského, Pražská, Plzeňská a Krameriova.

V centru města jsou koncentrovány banky, restaurace, lékárny, prodejny a provozovny. Dále se zde nachází i řada organizací a institucí působící ve sféře politického a kulturního života.

V tomto úseku dochází k častému výskytu porušování veřejného pořádku a majetkové trestné činnosti. Toto je zapříčiněno především koncentrací většího počtu lidí, a to jednak obyvatel zdejšího města, tak i turistů, což umožňuje pachatelům dopouštějících se protiprávního jednání větší anonymitu.

Za tento okrsek zodpovídají:

prap. Stanislav Dvořák - vedoucí okrsku (OO PČR), tel. 974 334 654, ktoo@mvr.cz

prap. Jan Kaňák (OO PČR), prap. Pavel Sládek (OO PČR)

pprap. Martina Běčáková (DI PČR), ktdi@mvr.cz

pprap. Ondřej Gabriel (MP), tel. 376 347 207, mpolicie @ mukt.cz, linka tís. volání 156

Charakteristika okrsku „B“

Jedná se o okrsek, který je tvořen II. a V. čtvrtí města a obcemi Štěpánovice, Slavošovice, Pihovice a Točník. V těchto částech města je koncentrace průmyslové výroby, ubytovny, hotely a restaurace, prodejny provozovny sportovní objekty a nově vzniklá průmyslová zóna.

Dále se zde pak nachází i řada organizací a institucí působících ve sféře politického a kulturního života.

V tomto úseku dochází často k páchání majetkové trestné činnosti, což je zapříčiněno především větší koncentrací průmyslových objektů, sítí prodejen a jiných provozoven. Značný podíl má na tom i umístění sídlištní zástavby, která může být využívána k anonymitě a nekontrolovatelnému pohybu pachatelů.

Součástí tohoto okrsku jsou i zahrádkářské kolonie a chatové oblasti na okraji města - „Harfa“, „Markyta“, „Třešňovka“.

Za tento okrsek zodpovídají:

prap. Luboš Spolvind - vedoucí okrsku (OO PČR), tel. 974 334 654, ktoop@mvcz.cz

prap. Zdeněk Vilčák (OO PČR), pprap. Petra Syslová (OO PČR)

vstržm. Tomáš Bouda (DI PČR), ktdi@mvcz.cz

vstržm. David Vereš (MP), tel. 376 347 207, mpolicie @ mukt.cz, linka tis. volání 156

Charakteristika okrsku „C“

Jedná se o okrsek, který je tvořen III. a VI. čtvrtí města a obcemi Beňovy, Kal, Tajanov a Tupadly. V těchto částech města se nachází organizace a instituce působící ve sféře politického, kulturního a sportovního života. Je zde koncentrace průmyslové výroby, jsou zde hotely, ubytovny, restaurační zařízení, prodejny, provozovny supermarkety a sportovní areály. V obcích, které jsou součástí tohoto úseku, se nachází objekty a areály zemědělské výroby.

V tomto úseku dochází často k páchání majetkové trestné činnosti, a to jak v uvedených městských částech, tak i v obcích, kde jsou umístěny zemědělské objekty. Zde je pak páchána trestná činnost především formou krádeží kovů a pohonných hmot.

V městských částech tohoto úseku je to pak způsobeno umístěním rozsáhlé sídlištní zástavby a rodinných domů, která může být příčinou anonymity a nekontrolovatelného pohybu potencionálních pachatelů protiprávního jednání.

Součástí tohoto okrsku je i zahrádkářská kolonie a chatová oblast „Pod Hůrkou“.

Rizikovými objekty v tomto úseku jsou i zařízení Technických služeb města Klatov, a to zimní stadion a plavecký bazén.

Za tento okrsek zodpovídají:

prap. Miloš Ryneš - vedoucí okrsku (OO PČR), tel. 974 334 654, ktoop@mvcz.cz

prap. Lukáš Toušek (OO PČR), pprap. René Kasa (OO PČR)

pprap. Pavel Čuban (DI PČR), ktdi@mvcz.cz

prap. Karel Steininger (MP), tel. 376 347 207, mpolicie @ mukt.cz, linka tis. volání 156

Charakteristika okrsku „D“

Jedná se o okrsek, který je tvořen IV. čtvrtí města a obcemi Sobětice, Činov, Kosmáčov a Lažánky. V tomto úseku je koncentrace průmyslové výroby a služeb, především v bývalých kasárnách na Plánické ulici. Jsou zde hotely, ubytovny, restaurační zařízení, prodejny provozovny a supermarkety. Součástí tohoto úseku jsou uvedené obce, kde je soustředěna zemědělská výroba a zemědělské areály.

V tomto úseku dochází často k páchání majetkové trestné činnosti, a to jak v uvedených městských částech, tak i v obcích, kde jsou umístěny zemědělské objekty. Zde je páchána trestná činnost především formou krádeží kovů a pohonných hmot.

Součástí tohoto okrsku jsou i zahrádkářské kolonie na okraji města - „Hájišťata“, „Činov“ a „Za Kasárny“.

Rizikovými objekty v tomto úseku jsou Mlékárna Klatovy a.s., Drůbežářský závod Klatovy a.s., Pekárny a cukrárny Klatovy a.s. a Silnice Klatovy a.s.

Za tento okrsek zodpovídají:

prap. Rostislav Presl - vedoucí okrsku (OO PČR), tel. 974 334 654, ktoop@mvr.cz

prap. Karel Ryba (OO PČR), pprap. Oldřiška Kasová (OO PČR)

prap. Michal Rubáš (DI PČR), ktdi@mvr.cz

pprap. Jan Pavlík (MP), tel. 376 347 207, mpolicie @ mukt.cz, linka tís. volání 156